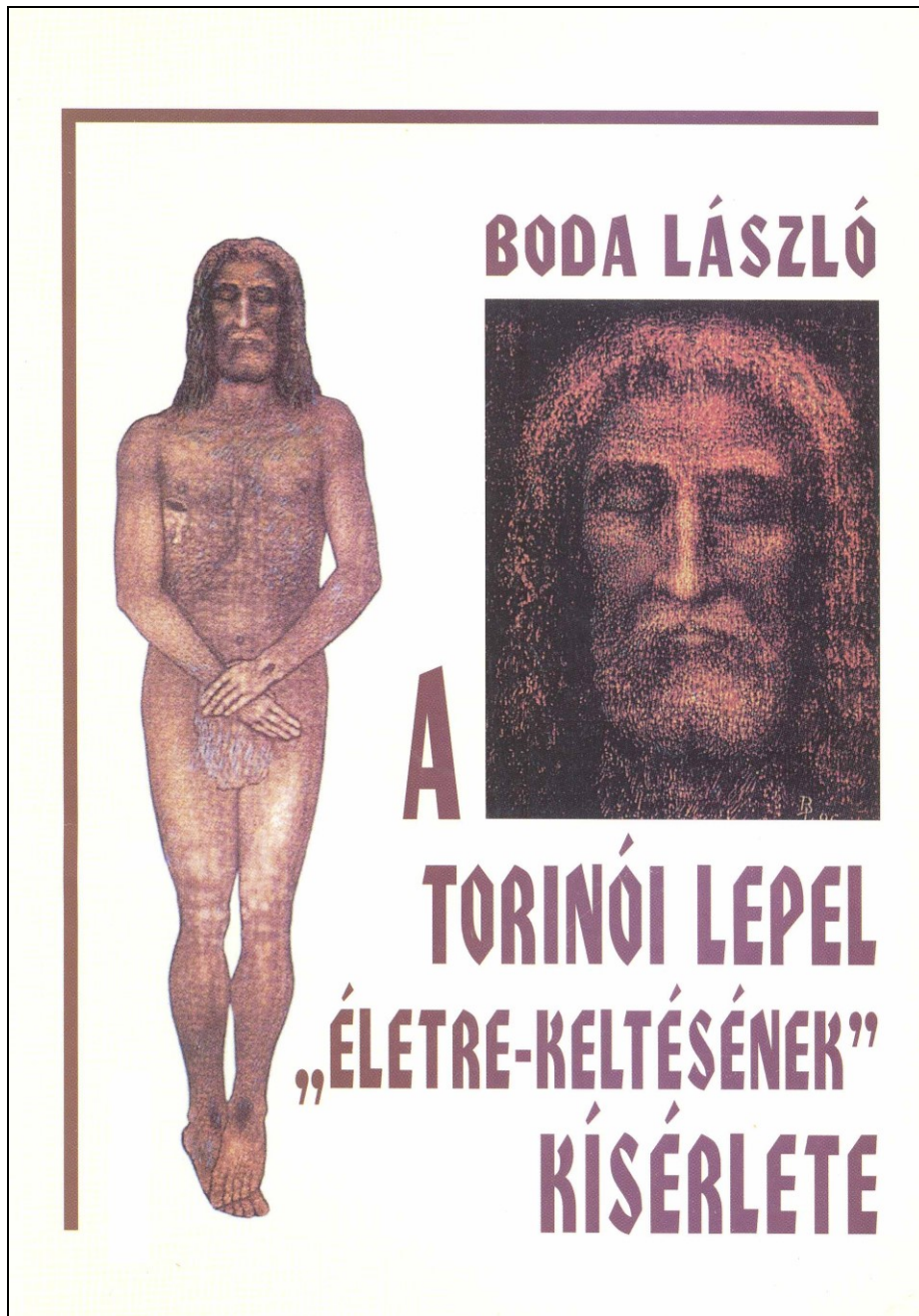

Boda László

A Torinói Lepel „életre-keltésének” kísérlete

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Boda László
A Torinói Lepel „életre-keltésének” kísérlete

Beszámoló a Lepel-Arcnak és a Testnek „restauráló-rekonstruáló” jellegű kutatásáról

„Ne rejtsd el előlem Arcodat” (Zsolt 27,9)

Jézus Krisztus születésének 2000. évfordulójára

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv második, módosított kiadásának elektronikus változata. A könyv 1999-ben jelent meg a Szent Gellért Kiadó gondozásában az ISBN 963 696 044 5 azonosítóval. Az elektronikus változat a szerző engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőé.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Bevezető ajánlás.....	4
Vallomás a rekonstruáló Lepel-kutatás háttéréről	6
1. A Lepellel kapcsolatos arckutatás esélyei.....	9
2. A Test rekonstruálásának kísérlete	12
3. A Lepel-tudomány (szindonológia) fontosabb eredményei.....	14
A Lepel „életre-keltése” és az evangelizálás esélyei	19
Összefoglaló visszapillantás	25
Képek	26
1. kép.....	26
2. kép.....	27
3. kép.....	28
4. kép.....	29
5. kép.....	30
6. kép.....	31
7/A–B. kép	32
7/C–D. kép	33
8. kép.....	34
9. kép.....	35
10. kép.....	36
11. kép.....	37
12. kép.....	38
13. kép.....	39
14/A–B. kép	40
15. kép.....	41
16/A–B. kép	42
17/A–B. kép	43
18/A–B. kép	44
18/C–D. kép	45
19. kép.....	46
20. kép.....	47
21. kép.....	48
22/A–B. kép	49
Utószó	50
A Torinói Lepel főbb történeti adatai	54
Életrajzi adatok	56
Fülszöveg.....	57

Bevezető ajánlás

A Lepel-Arc fotója (Enrie)

Boda László professzor Lepel-kutató munkáját kezdettől figyelemmel kísértem, mivel tőlem kérte el hozzá azokat a könyveket, melyek neki hiányoztak s melyekkel segítségére lehettem. Időnként beszámolt kutatásainak egy-egy állomásáról. A rádió, a televízió és a különböző lapok érdeklődéssel figyelték fel munkájára, még annak befejezése előtt. Külön rangja van a Torinói Lepel római lapjának – Collegamento pro Sindone –, mely két részben közölte az Arc- és Testkutatás első fázisáról szóló vallomását. A Vatikán a Lepel ügyében elsősorban annak szerkesztőit kérdezi meg. A magyar kutató beszámolója nyomán értesültem a

kb. 25 képből álló – rekonstruáló szándékú – sorozat eddigi kiállításairól. Ezek között külön említést érdemel a székesfehérvári, melyet püspöktársam, Dr. Takács Nándor nyitott meg.

Beszélgetéseink során megragadott a merész kutatómunkát végző professzor evangelizációs szándéka. Valóban azt tapasztaljuk, hogy a mai ember érdeklődését igényesebb teológiai könyvekkel, írásokkal egyre nehezebb fölkelteni. Szükség van tehát az Örömhír képek útján történő továbbadására is, melyhez a szövegek és személyes beszélgetések csatlakozhatnak. Így valóban eredményesebben teljesíthető az evangelizálás feladata, az új Európában és szerte a világon. Ennek szándéka pedig elsősorban az, hogy Jézus Krisztus valóságát közelebb vigye a mai emberhez. A Szentatya és Saldarini torinói érsek, a Lepel őre már 2000 utánra tekintve is sokat vár a Jézus halotti lepleként tisztelt nagy értékű relikvia üzenetétől, az evangelizáció szolgálatában. Hiszen annak hitelességét elfogadva Jézus keresztútjáról és haláláról kapunk megrendítő dokumentumot, bizonyos jelek – elsősorban a sugárhatás – talán még föltámadására is sejteni engednek.

A szerző az igazi kutató alázatával „megközelítésnek” tekinti mindazt, ami szenvedélyes odaadással végzett munkájának eredménye. Nem mindegy azonban, mennyire juthatunk a legszentebb Arc és a Test közelébe, hogy általa magához Jézushoz kerüljünk közelebb.

Boda László professzor bátor és már eddig is nagy érdeklődéssel kísért kezdeményezését, illetve annak személyes beszámolóját és képi eredményeit szeretettel ajánlom mindazoknak, akik a Szentatya által is megfogalmazott evangelizáció ügyét szívükön viselik. Azoknak is ajánlom persze, akik tájékozódó szándékkal közelítenek Jézus Krisztus valóságának titkához, a Szentírás ma is visszhangot keltő mondatával: „Arcodat keresem”.

Budapest, 1998. január 29-én

Bíró László
püspök, a Központi Papnevelde rektora

Vallomás a rekonstruáló Lepel-kutatás háttéréről

Mi készítetett arra – több, mint húsz éves egyházművészeti múltam után –, hogy teológus-egyetemi tanárként belekezdjek egy olyan vállalkozásba, melynek eredményes voltát és végső kimenetelét nem ismertem? Mi indított, sőt kényszerített, hogy a Torinói Lepel „restaurálásába” és „rekonstruálásába” belefogjak?

1995 októberében három dolog hatott belső világomra. Egyfelől az nyugtalanított, hogy esztergomi tanári múltammal kapcsolatban tartozásaim vannak: tizennyolc év a filozófia –, tizennégy év az egyházművészet szolgálatában. Későbbben erő típusnak ismerem magam az utólagos visszapillantásban. Belső világomból tehát egyre erősebben éreztem az indítást: valamit le kellene tennem az asztalra filozófiai múltam tapasztalatából, melyhez a hellenizmus iránti érdeklődés kapcsolódott. A történelmi fehér foltok kutatásáról írtam meg a Makkabeusi kortól Heródesig, kumráni közjátékkal c. könyvem nyersanyagát, filozófiai megalapozással. Esztétikai tanulmányokat is írtam. Egyházművészeti múltam adója azonban még törlesztésre várt.

Fiatal tanár koromban festettem, rajzoltam. Olykor templomok számára készítettem egy-egy műalkotást. A Krisztus-arc misztériuma és a keresztút különösen vonzott (1. kép). Ugyanakkor elméletileg is foglalkoztam az esztétika egyes kérdéseivel és tanítási szinten az egyházművészetrel. Feletteseim megbízásából pedig vezettem az Esztergomi Egyházművészeti Bizottságot. Szobám falán őrzöm az 1970 táján készült egy-egy munkámat (Királyfej, Üdvösség-történet, ld. 2. kép és 3. kép). A történelmi „fehér foltok” kutatása – filozófiai múltam adója – különös ötletet adott a művészethez kapcsolódó múlt kamatoztatására, egyelőre csak amolyan restauráló „ujjgyakorlatok” formájában. A kutatásra kiszemelt történelmi tér és idő felkínálta a kor egyes nevezetes személyiségeinek szoborportréját, hogy azok fényképét fénymásolással átmentve emberközébe hozzam. Cicero vagy Octavianus arcmásával kevés gondom akadt. Pompeius Magnusnak is nagyon jó mellszobra maradt ránk. Kis kiigazítással megoldódott a feladat. Julius Caesar még előnyösebb helyzetben volt. Neki remekműű márványportréja is megmaradt az utókor számára. Mégis kihívást jelentett Caesar halotti maszkja. Megpróbáltam életre kelteni. Ez kifejezetten izgalmas feladat lett, meghökkentő hatással. Általában a harmadik kísérlet volt eredményes. Bonyolultabb feladat várt Marcus Antonius és Kleopátra mellszobrai esetében. Ők nem voltak népszerűek a Római Birodalomban, így szobraik vagy elvesztek, vagy csonkán maradtak ránk. Ezek kiegészítése már igényes szórakozás volt számomra. Heródesnek is silány mellszobra maradt fenn. A haj és a szakáll gipszből volt ráakva az arcra. Az ő portréját is megkíséreltem emberközébe hozni. Még nem sejtettem, hogy a Torinói Lepel „restaurálásának” és „rekonstruálásának” előgyakorlatát végzem. Ösztönzéseként mindehhez járult a könyvkultúra rohamos válsága, melyet bőrömön tapasztaltam. Negyed százada megjósolták már, de most szakadt ránk. Egyszerre rádöbbsentem, hogy könyvekkel már egyre nehezebb megközelíteni a mai embert. Ráadásul a szerzőket sújtotta a kiadás csaknem minden csapása. Ők lettek a színes TV és magazin-áradat nagy vesztesei és áldozatai.

Október végére rosszabbodott nyolcvanöt éves édesanyám egészségi állapota. Esti beszélgetésünkön szíven ütött a vallomása: „Fiam, nem tudom, megérem-e a reggelt”. Fölkészült a halálra, amely 1996. január 4-én bekövetkezett. Vele tapasztaltam meg, mit jelent a halál árnyékában élni. Mi már régóta ketten maradtunk, egymásra utalva. Kapaszkodót kerestem. Akkor találtam rá a Torinói Lepelre. Újra kezembe került Víz László könyve, majd Werner Bulst kötetét kezdtem tanulmányozni. Sokat néztem a Lepel képét. Lelki feloldódást kerestem, és közben – maradék időmben – egyre kényszerítőbb szenvedéllyel belevetettem magam a Lepel rejtvényébe. Az igényes rejtvényfejtés fiatalkorom szenvedélye volt. S a

Torinói Lepelben egyszerre élem tárult egy egészen egyedülálló történelmi rejtvény, mely elemi módon érinti Jézus Krisztus szenvedéstörténetét. A keresett lelki feloldódást pedig megtaláltam ennek az egyedülálló rejtvénynek elméleti és gyakorlati oldoztatásában. Ez kapcsolta össze készülő könyvem témáját, a történelmi „fehér foltok” kutatását a Lepellel. Annak ugyanis a szó szoros értelmében megvannak a „fehér foltjai”.

Nem én voltam az első, sem az utolsó, akit elért a Lepel-Arc szuggesztiója. A fogságába kerültem. (ld. az eredeti Lepel-Arcot, 5. old.) Maradék időmben egyre inkább csak ez foglalkoztatott. Aztán éjszakáim álmatlan része is értelmet kapott a szenvedélyes kutatásban. A Lepel tükrében-homályában kerestem a Krisztus-arcot és a Test kinyilatkoztatását. Secondo Pia akkor kapta a maga áramütését, amikor pozitívrá fordította a Lepel negatív képét. Én – újabb lépéssel – a pozitívrá fordított képet kívántam életre keltetni. Nem is sejtettem, micsoda kísérlet-özönnek nézek elébe. Nagyon kemény munka várt rám. Kezdetben azonban még telve voltam önbizalommal.

Az első hónapok kísérletezéssel teltek. Meg kellett találnom a technikát a fénymásolt lapok „előhívásához”. Borotvapengék és írónok sorakoztak föl előttem. A módszer a kaparástechnika, mely fölélesztette grafikai múltamat. A fénymásolókra azért volt szükség, hogy az eredetiből minden átmenthetőt meg lehessen őrizni. Ebben nem az „alkotó” egyéni stílusa a cél, hanem a tudományosan megalapozott arckutatás lehetősége. Fölkerestem tehát néhány fénymásoló központot. Meg kellett ismernem a gépek mögött szolgálatot teljesítő embereket is. Tudnom kellett, kitől mit várhatok. Mert ezt a nagyon nehéz feladatot csak a fénymásoló gépekkel összefogva lehet megoldani, amennyire lehet. Mennyi hullámozása a belső élményeknek! Este már azt hiszem, rátaláltam. Másnap reggel lehangol az eredmény. Nem az igazi. Hányszor éreztem úgy, hogy hiábavaló minden, hogy fel kell adnom. Aztán tovább vitt az a megmagyarázhatatlan belső kényszer, amit úgy kaptam, amit akár kegyelemnek is fölfoghatok. Tovább, tovább...

Az első eredmény a hajkutatásban mutatkozott (ld. 18/A kép). Különös fölfedezés volt, amikor rájöttem, hogy a nagyon jó és a kiváló fénymásoló fogalma relatív. Minden lehető módon és eszközzel meg kell közelíteni az Arc és a Test titkát. Az volt az igazi meglepetés, amikor kiderült, hogy a kiváló teljesítményű színes fénymásolók nem mindig a legmegfelelőbbek. Emlékeztem a sakk tapasztalatára: bizonyos helyzetekben nem mindig az objektíve legjobb a legjobb lépés. A magam viszonylag egyszerű fekete-fehér táskagépének köszönhettem például, hogy először pillanthattam meg a hajkutatás során azokat a göndörületeket, melyeket a túl éles kép nem hozott ki. Amikor befejeztem a haj vizsgálatát és összehasonlítottam a sémi hajtípusokkal, egyszerre vége lett a nyomasztóan kísértő gondolatnak: nem lehetséges-e, hogy a keresztes háborúk idején elfogott az ellenség például egy francia keresztes lovagot és keresztre feszítette? Nem lehetséges, hogy annak testét takarták a lepelbe a 12-13. században? Akkor a Lepel középkori eredete magyarázatot nyerne. Nem gondoltam persze a már meglévő tudományos kutatás eredményeire, amelyek ezt megcáfolják. Ez a kísértés azonnal megszűnt, amikor a sémi hajtípus jelei igazolták, amit Secondo Pia képe és a tudományos antropológiai vizsgálatok már egyértelműen rögzítettek: a Lepel Embere vitathatatlanul sémi karakterű, hajviseletével, szakállával együtt. Kiderült azonban az arckutatás során, hogy mennyire nemes vonásokkal az (4. kép).

Már eltelt egy fél év és újra a meghátrálás gondolatával foglalkoztam, amikor megtörtént az első átütő eredmény. Mindig a Lepel eredetijének fotója alapján készült fénymásolatokon dolgoztam, soha nem azoktól elszakadva, külön festménnyel, rajzzal. Nem a saját stílusom volt a cél, hanem az Arc és a Test vonalainak kihozatala, „életre-keltése”. A „restaurálás” idézőjelbe kerül, mert szoros értelmében az eredetit restaurálják. Ám a „rekonstruálás” szintén gyanús megnevezés. Egy rekonstrukció az eredetit a művészet és technika „klónozási módszerével” mintegy újraalkotja. Márpedig ennek a vállalkozásnak épp az volt a jellemzője, hogy a fénymásoló révén, az eredeti kópiáinak közvetítésével, minél több elem átmenthető legyen a

„rekonstruált” Arc és Test vonásaiba. Egyik szó sem pontos tehát. Ezért kitaláltam a „reintegrálás” szót, mintegy kiegészítésül. Fárasztó lenne persze mindhármat együtt ismételtetni. Így szövegközben megmaradok a tökéletlen szóhasználat mellett. Az első sikeres kísérlet során kifejezetten a könyvből kivett lapon lévő fényképarcot használtam a rekonstrukció erőfeszítésénél. Különböző írószerszámok nyomai tarkították a képet, amit eléggé biztatónak találtam. Amikor bevittem a fénymásolóhoz és a gép kiadta a képet a kért rozsdaszínben, elért az áramütés: Ó az! (5. kép).

Sikerült fölvennem a kapcsolatot a Lepel római lapjával – ez a Collegamento pro Sindone – és főszerkesztőjével, Farkas Ilonával. Ő már régóta dolgozik a lapnál, szinte emberfeletti munkát végez, túl a hetvenen. A munkatárs és egyben a Lepel legelszántabb „nagykövete” Emanuela Marinelli, a kiváló szakember és a Lepel-ügy első számú hírnöke, intéző asszonya, konferenciák szervezője és előadója, számos tanulmány és két könyv szerzője. Főiskolai tanárnő, akinek saját munkakörén túl egyetlen küldetése van: a Lepel ügyének szolgálata, Olaszországban és annak határain túl. Ha hinnék a reinkarnációban, még azt is elfogadnám, hogy bennük Jézus sírjának asszonyai élednek újra. Mert amit a férfiak tudományos Lepel-kutatással felszínre hoznak, annak ők a lelelkesebb és ugyanakkor kiváló szakértelemmel és nagy tapasztalattal rendelkező hírnökei. Igen, ők a Lepel ügyének „karizmatikusai”. – Elküldtem a főszerkesztőnek első elméleti tanulmányomat, mely a kezek pozíciójáról kívánja kimutatni, hogy azok az X alakú kumráni temetkezési formát őrzik. Ha így van, akkor Jézus testének eltemetői közül János apostol helyezhette el így a kezeket. Első sikeresnek vélt képemet is elküldtem. Isabel Piczek, az USA-ban élő – magyar származású – festőművésznő és elismert szindonológiai szakember is látta és jónak találta. Aztán közölte a lap a „restauráló-rekonstruáló” munka beszámolóit is, két részben. Szerencsés – vagy számomra inkább kegyelemszerű –, hogy Farkas Ilona lefordította írásaimat. Az olasz nyelvet magántanulás szintjén ismerem. Ugyanakkor be kellett látnom, hogy bizony mennyire nem mérhetők az itthoni színes képekhez a lap fekete-fehérben közölt illusztrációi.

Egy évi munka után már szelektálni lehetett a képanyagot, és mivel a Test rekonstrukciója is egyre jobban haladt előre, azt gondoltam, végére jutottam a vállalkozásnak. Ehhez azonban még csaknem egy újabb év kellett. Megoldódott az arany-ezüst keretek gondja. Néhány diakép is készült a legjobbnak ítélt rekonstrukciókból. Felfigyelt a rádió. Két adás számolt be az addigi eredményekről. A Képes Európa terjedelmes beszámolójához igen jó minőségű színes képeket mellékelte az 1996 húsvéti számban. A Televízió I. csatornája nagypénteki híreiben közölte az elért eredményeket. A Kábel-TV folytatta a bemutatást, majd TV-archívumba került a meglévő anyag néhány példánya, utólagos megítéléssel kissé még korán. A végeredmény még hátra volt. Meglepetésemre unokanővérem megírta Ausztráliából, hogy ők is láthatták az adást. Megindult a videofelvétel is. Nem panaszkodhattam, hogy fáradozásom eredményei visszhangtalanok maradtak volna. Sejtelmem beigazolódott. Amit utolsó könyvemmel nem tudtam elérni, a képekkel elértem. Ezekre odafigyeltek.

Megfogalmazódott bennem a kiállítás-sorozat gondolata. Vajon találok-e partnert? Volt levelező tagozatos hallgatóimnak igazán sokat köszönhetek. Egyikük „menedzselte” a Kispesti Főplébánián történő első kiállítást. Az anyag ugyan még nem volt teljes, de kb. 25 kép sorakozott föl a bemutatásra. A kanonok-plébános atyában pártfogóra találtam. Sikerült a „főpróba”. A helyi TV felvételei megőrzik az első kezdeményezés jó emlékét. Előjöttek persze a hiányosságok is, de ezért is szükség van az ilyen „főpróbákra”. 1997 tavaszán – bőjtidőben – került sor a folytatásra: a Magyar Szentek új, látványos temploma csodálatos belső teret biztosított az újabb kiállításhoz, mely a Pilinszky-emlékest ott készült TV-felvételei során egy-egy képpel a műsorba is fölvetelt nyert. A zebegényi kiállítás következett a Koós Károly tervezte patinás szépségű templomban. Ősszel pedig első ízben vállalta a kiállítást Székesfehérvárott a Szt. István Művelődési Ház, ahol a püspök atya megnyitója, majd a beszélgetések külön emlékezetes élményt jelentettek. A kiállítás anyagát innen egyenesen

Rákosszentmihály új iskolájába szállították. Ott kedves ünnepségre is sor került. A kiállítás ugyanis az új iskola megnyitásához kapcsolódott. Akkor már kibontakozott a sorozat evangelizációs szándéka.

Már korábban fölmerült bennem, hogy életem hátralévő részét az evangelizációnak szentelem. Ez jelszavá lett ugyan az Egyházban, de gyakorlati kivitelezése még lépéshátrányban volt az elmélethez viszonyítva. Az evangelizáció legbensőbb feladata pedig: Jézus Krisztust közelebb vinni a mai világ emberéhez. Az elvontabb jellegű teológiai könyvek esélye nem biztató. Kiadni is alig lehet őket. A helyzet Nyugaton sem kedvezőbb. Meg kell tehát kísérteni a képekkel való evangelizálást. S erre a Torinói Lepel kiválóan alkalmas. A Szentatya éppúgy kiemeli ezt, mint ahogyan a Lepel őrzője, Saldarini torinói érsek is. Az evangelizáció továbbá szinte beláthatatlanul tágas teret nyit a kreativitásnak. Ezt az utat kell járnom, tanszéki feladataim ellátásával összhangban. Azzal tisztában vagyok, hogy az emberek szeretik beskatulyázni az alkotókat. Az én esetemben ez reménytelen elvárás. Hivatásomnál fogva is több mindennel foglalkoztam egyetemi éveimtől számítva, de mindig egy valamire koncentráltam, amikor elfogott az alkotás kényszere. Ha akartam volna is, nehezen tudtam volna tenni ellene. Képzőművészeti életszakaszom néhány alkotással lezárult. A szobi templom intarzia-keresztútja a legfontosabb számomra.

Foglalkoztam az irodalommal is, bár keveset publikáltam. Ennek tapasztalata viszont kutatásom leírásában és a vele kapcsolatos tanulmányaimban volt hasznosítható. Keveset, de jót akartam alkotni. Amikor valamibe belefogtam, megszállott makacssággal igyekeztem azt megvalósítani. Mindent arra az egyre összpontosítva álltam az alkotás szolgálatába. Amikor elmondtam, amit akartam, tovább mentem. Látszólag szétforgácsol a többirányú vállalkozás. Az evangelizáció szándéka azonban a magam területén egybefoglalja valamennyit. S ha az alkotói többoldalúság gyanút kelt, ne feledjük: a teológia maga is sokrétű ismeretet igényel, sőt az elméletet összeköti a gyakorlattal. Vannak, akik képesek arra, hogy a tudományos munkát az irodalommal, sőt esetenként a képzőművészettel együtt is kellő szinten műveljék. Aki ezt eleve megkérdőjelezi, az előítéletének foglya marad. Ami a Torinói Lepel rejtvényével kapcsolatos elméleti és gyakorlati magán-kutatásaimat illeti, abban sincs semmi kivetnivaló. Nem szabad elfelejteni, hogy a Lepel-kutatás (szindonológia) egyetemi tanárai sem „főállásban” végezték ilyen jellegű munkájukat, köztük orvosok, fizikusok, biológusok stb. A teológusok sem hiányoznak soraikból.

1.A Lepellel kapcsolatos arckutatás esélyei

Az arckutatásnak olyan kezdeményezéseivel, melyeket megkísértem, igazában még nem találkoztam. Antropológiai munkákban figyeltem föl arra, hogy ősidők vagy akár a közelebbi múlt ránk maradt koponyái lehetőséget adnak egyes különleges képességű szakembereknek, hogy az eredeti arcot vagy testet megközelítő pontossággal rekonstruálják. Különösen megragadott a heidelbergi múzeum neandervölgyi emberének rekonstrukciója. Neves orosz professzor ilyen irányú munkáiról is értesültem. Anatómiai tudásával és bizonyos művészi képesség birtokában különleges szakavatottsággal volt képes egy koponyát „életre-keltetni”. Az arcizmok pontos ismerete persze sajátos beleélő képességgel párosult nála. Csúcsteljesítménye egy kriminológiai eset kapcsán az volt, amikor egy régen meggyilkolt ember koponyája alapján rekonstruálta az arcot annyira, hogy a nyomozás meg tudta állapítani a halott személyazonosságát. Oertwig könyvében, az „Elsüllyedt városokban” megtalálható Subád sumer királynő mellszobor-szerű arcmása, melyet a régészeti feltárás nyomán azonosított koponya alapján mintáztak meg. (ld. 7/C. kép).

Mindezek már megmutatják a rekonstrukció sajátos lehetőségeit a megmaradt koponyák anatómiai „életre-keltésével”. De mi van akkor, ha csupán sérült szoborportrék képei állnak rendelkezésünkre? Ilyenkor a „restaurálást” és „rekonstrukciót” a szobor fotója alapján kell

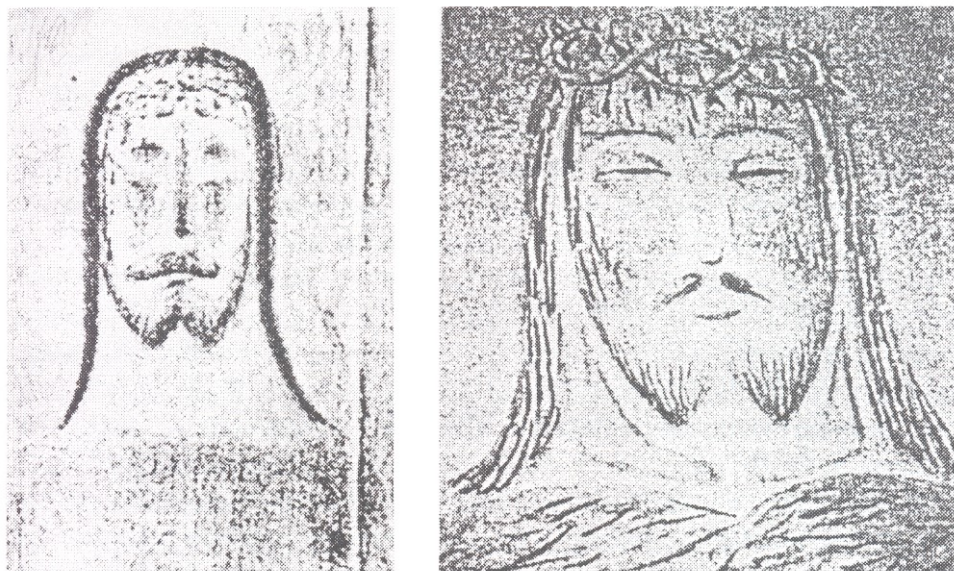
megkísérelni. Mivel azonban a fénykép erre nem alkalmas, a fotó fénymásolatát kell alapul vennünk.

A Torinói Lepel esetében a Lepel-tudomány, ún. szindonológia már hatalmas munkát végzett és emlékezetes eredményeket mutat fel. Ennek egyik legújabb és korszerű összefoglalását adja Emanuela Marinelli könyve, kitűnő képanyagával (La Sindone. Un Immagine „impossibile”, Sao Paolo, 1996). A tudományos kutatás azonban észrevehetően a képi összefoglalásokhoz kapcsolódik. Különös jelentősége volt 1898-tól Secondo Pia fotójának, amely pozitívrá fordította a Lepel negatív lenyomatú testképét. Nyomában lendületet vett a tudományos kutatás. Enrie már korszerűbb és életnagyságú fotói hasonlóképpen hatást gyakoroltak a további tudományos munkára (1931). J. P. Jackson és E. J. Jumper amerikai kutatók – csak mellékesen szindonológusok – megformálták az első szoborszerű mását a Lepel Emberének, miután a legkorszerűbb technikával mintegy „letapogattak” a Lepel kópiáját és kimutatták, hogy az nem festmény, hanem térbeli test lenyomata. Az olasz Tamburelli professzor tökéletesítette az eljárást, majd elkészítette a Lepel-Arc színes három dimenziós fotóit (ld. 7/B. kép). Senki nem csinálta meg azonban fotókópiákon az Arc és a Test „restaurálását” majd „rekonstruálását”, a Lepel Emberének „életre-keltését”.

Ami a Torinói Lepel ilyen vonatkozású „fehér foltjait” illeti, a megoldás keresésének feladata már nagyon időszerűnek mutatkozott. Amióta első kiállítása megvolt – Lireyben, 1357-ben –, számosan megkísérelték a rekonstrukciót, századokon keresztül, ami korunk technikai segédeszközei nélkül kilátástalan vállalkozás. A 14. századi ábrázolások olyanok, mintha a kőkorszakban keletkeztek volna. A 16. században van egy Dürernek tulajdonított – rekonstruáló szándékú – Lepel-kép, de azt csak tulajdonítják a nagy német festőnek. Még a Chambéry tűzvész előtt keletkezett, és bár előrelépés az ábrázolásban, a megoldástól messze van. Anatómiai arányai sem megfelelők. Egy másik 16. századi rekonstrukció nevezetessége, hogy az akkori pápa ajándékozta Don Juan D' Austriának, a később híressé vált, Európára nézve sorsdöntő lepantói tengeri csata hőseinek. Ezen figyelemreméltó a test kidolgozása, az Arc azonban szokatlanul kezdetlegesnek tűnik (8. kép). Reffo 1898-ban készült kópiája sem jobb. A Lepel „Emberének” legújabb testkiegészítő rajzos ábrázolásai szintén arról tanúskodnak, hogy alapvető félreértelmezéseket kell korrigálni, például a karok szimmetriájának tévhitét tekintve is.

Mi lehet ennek a nyomasztó hiányosságnak oka? Feltehetően egy megmerevedett hagyomány-tisztelet. A Lepel így igazi, ahogy van, hangzik az érvelés. Az Arc tehát vagy kópiáival, vagy a hatására készült, egyéni elképzelést tükröző festményekben van előttünk. A haját és a szakállt átszelő fehér csíkok – a hajtogatás nyomai – szinte már kanonizálva vannak. A Lepel védjegyeinek számítanak.

Pedig erős a vágy a hívő emberekben a keresztény ókortól fogva, hogy Jézus Krisztus Arcát és a Testet közvetlenebbül láthassák. A Lepel barátai körében jelszóvá vált a szentírási mondat: „Arcodat keresem” (5. kép). S ha nem jutunk el az Arc hiteles közelségébe, jönnek a pótmegoldások. Ilyen például az a finoman giccses Jézus-arc, melyet már tíz éve különleges reklám-fogással terjesztenek. Eredetileg Agemián örmény festő munkája, aki a Lepel ihletében festette a képet 1935-ben, amint arról Werner Bulst beszámol Heinrich Pfeifferrel írt könyvében (Das Turiner Grabtuch und das Christus-Bild, Frankfurt am Main, 1987). A könyv a Krisztus-arc művészettörténeti ábrázolásainak javát mutatja be a keresztény ókortól a középkorig, elsősorban azokat, amelyek feltehetően a Lepel hatására engednek következtetni. A jelentős kötetet 1987-ben adták ki. Akkor már az Agemián festette képet különböző variációban átszínezték (komputér-technika!) A kép Amerikából indult el „hódító útjára”. Azt híresztelték ugyanis róla, hogy azt maga a NASA, vagyis az Egyesült Államok Űrkutató Központja hozta létre. Bármennyire naiv a mese, sokan elhitték, de Nyugaton már tíz évvel ezelőtt leleplezték a csalást (P. W. Bulst).

*Alcoy**Roma*

Az előbbi századok próbálkozásai

A Lepel római lapjának főszerkesztője visszajelezte: tiltakoztak ellene, de hiába. Akkor már tudtam, hogy kép ellen csak képpel lehet tiltakozni: jobb, igazabb képpel. Bizonyítanom kellett.

Amikor folytattam a kísérleteket, szerettem volna eljutni egészen a szemek megnyitásáig. Erre a legvégén került sor. Újabb sikertelen próbálkozások jöttek. A technika azonban már kiérlelődött. Sokat kell nézni a képet, állandóan javítani. Közben megtapasztaltam a tudatalatti különös játékait. Kerestem az Arcot és akkor egyszer csak megjelent előttem Gregory Peck, fiatalkorom kedvelt színésze. Fölbukkant a tudatalattiból. Pedig akkor is a Lepel-Arc kópiája volt előttem. Akkor is azon emelte ki a penge az arcvonásokat. Mélyebbre kellett ásnom, a Krisztus-arcig. Ebben segítségemre volt az ellenőrzés tesztprobája. Amikor kb. fél év után újra „restauráltam” az Arcot, megnyugtatót, hogy ugyanarra az eredményre jutottam, de a kép már fiatalabb volt (9. kép). Többen szóvá tették ugyanis, hogy a korábban legsikerültebb portré túl öreg Jézus korához képest. Mégis hiteles, mert a szenvedés megöregít. Ez akkor is észrevehető volt, amikor már levettem az Arcról a vérnyomokat, meg persze a zavaró fehér csíkokat. Lélekben lassan egyre otthonosabb lettem a Lepel Emberének Arcában és egyre kevésbé volt számomra kétséges, hogy Krisztus arca az. A szemek megnyitása külön szemtanulmányokat igényelt, meg persze a keresztény múlt ikonjainak megidézését.

Több változat is készült a Lepel Krisztus-arca nyomán, egészen a megnyitott szemű „életre-keltésig” (10. kép). Ez jól érzékelteti, hogy megközelítésről van szó, de nem mindegy, mennyire jutunk közelebb az eredeti Jézus-archoz, melyet csak a Lepel révén lehet „rekonstruálni”, amennyire lehet. A kaparásos technikával mindig az eredeti fénymásolatán dolgoztam (11. kép); akkor is, amikor a szenvedés mélypontjait érzékelteti a Arc (12. kép). A legeredményesebb kísérlet különös utakon jött létre. A színes A4-es képet a Képes Európa hozta, kicsiben. Akkor tapasztaltam meg, hogy a kicsinyített kép mennyivel jobb lett. Ezen tovább javítottam. Majd újra fénymásoltattam. Annak aztán színes fotója készült el. Ezt avatott Lepel-szakértőnk, Víz László szemlélte meg. A legjobbnak találta, de kritikusan jelezte, hogy a haj még nincs kellően kidolgozva. Megoldottam a problémát a fotón. Aztán újra fénymásoltattam, a legérzékenyebb géppel, színesben. Ez hozta meg a végeredményt. A képet aztán aranyos keretben elküldtem a Szentatyának (13. kép).

Ennél az eljárásnál tehát nem egy régi koponyát kellett úgy rekonstruálni, hogy annak hajdanvolt élő arcát megtalálja a tudományos igényű kutatás. A Lepel Arca síkbeli fotókkal van

előttünk. Ezek a fotók azonban nem teszik lehetővé az eredeti Arc „restaurálását”, majd „rekonstruálását”. A fényképezés elmondta a Lepelről mindazt, amit tudott, egyre tökéletesebb technikai szinten, egészen Tamburelli színes, három dimenziós fotójáig. A „rekonstruálás” egyetlen lehetőségét azonban a fénymásolás technikája biztosítja.

2. A Test rekonstruálásának kísérlete

A Torinói Lepel Teste nagyon nehéz problémát jelent a „restaurálás és rekonstruálás” vállalkozójának. Amikor azonban a megközelítés technikája kiérlelődött az Arc-kísérletek során, akkor ezzel már nem volt probléma. Ami volt, az később jelentkezett, de megoldható volt az is. Megint alapvető követelmény, hogy az eredeti fénymásolatán kell elvégezni a kísérleteket. A „restaurálás” szót ezért idézőjelbe kell tenni, mint a „rekonstruálást” is, mert az sem pontos megjelölése a kísérletnek. Az első sorozat bizony – utólag visszapillantva – meglehetősen kezdetleges, ami érthető. Nem lehet kikerülni a hosszú és fáradtságos munkát. Vállalni kell a sikertelenségeket, meg persze azt is, hogy az ember sikeresnek vél egy-egy változatot, melyet az anatómia szakembere esetleg megmosolyogna. Nem tanultam anatómiát. Naiv reménykedésem azonban majdnem beteljesült, amikor a láthatáron megjelent egy orvos-grafikus. Ha vele összefognék – gondoltam –, de ő nem állt kötélnek. Mit tehettem? Barcsay nevezetes anatómiai könyvét kezdtem tanulmányozni. Meg kellett oldani a testkép nagyítását, s ezt részletekben sikerült kivitelezni (4 x 30 cm). A karok kiegészítése is sok változat elkészítésével járt. Azok ugyanis martalékai lettek a Chambéry tűzvésznek. A lábfejek sem láthatók. A Testnek nincsenek határozott körvonalai. Egyes részletek pedig a belső testfelületeken is homályban maradnak.

Ekkor fölfedeztem Werner Bulst egyik korábbi kötetében azt a Test-képet, amely egészen magragadott. A kicsinyített képen a megszokottnál tisztábban rajzolódnak ki a vonalak. Ez a kép adta a megoldás első indítását.

Újabb és újabb kísérletek következtek. S lassan kibontakozott a Test kiegészített formája. A legjobbnak vélt képet elküldtem Rómába a kutatás beszámolójával együtt (14/A. kép). Eléggélőrelátónak kellett lenni ahhoz, hogy jelezzem: még hátra van a szakemberek kontrollja, még módosíthatják a képet a mérések. Nyitva hagytam a kérdést, és ez volt a jó, mert a mérések valóban meglepő módosulásokat hoztak.

Az anatómia szakembereitől vártam ezt a módosítást. Ők azonban nem voltak elérhetőek számomra. Amerikából hazajött festőművésznőnk, Tokay János észrevételei segítettek, s a közeli Ortopéd Klinika egyik – rajzban is otthonos – főorvosa. A további töprengések azonban rám maradtak. Megint éjszakáim álmatlan része adta meg az alkalmat. Sokat kell nézni a képet, és állandóan javítani. A mellbimbók elhelyezése különösen nehéz talányt jelentett. Ehhez ugyanis a karok pozícióját kellett tisztázni (ld. 14/B. kép). Csak mintegy 18 hónapi kutatás után jutottam el a „végállomásig”. Először a restauráló jellegű kép öltött formát. Az eredeti fotókópiája mellé helyezve – ugyanazon méretekkel – minden zavaró ráakódástól megtisztítottam a képet. A kísérletek és mérések nyomán már ki tudtam húzni a Test körvonalait a karok megfelelő pozíciójával (15. kép). A méréseket magamon végeztem el az első kísérletek során. Biztonságot adott, amikor a Lepel Testén kb. 2 cm-el rövidebb méretek jöttek ki. Ez nagyjából megfelel a testmagasság különbözetének. Használatba vettem a számológépet. 185 cm-es testmagasságom így megfelelő számítási arányokat eredményezett. A „Lepel Emberének” testmagassága ugyanis a legújabb számítások szerint – Habermas, USA – 178 cm, mely finomítja Barbet korábbi mérés-eredményét, a 180 cm-t. Magam az amerikai Habermastól függetlenül is a 178 cm-re szavaztam, miután ismertem a korábban megkérdezett öt neves szakember „szavazatának” eredményeit. Ez részben középarányos, részben a legújabb megítélés eredménye. Két barátomtól is elkértem saját test-adataikat az összehasonlításához. A főbb mérési eredmények (a legutolsó testképen):

testmagasság: 178 cm,
vállszélesség: 47 cm,
a könyök és vállcsúcs távolsága: 45 cm,
a könyök és a középső ujj végének távolsága: 44 cm,
a felső karok vastagsága (a jobb kar erősebb!) jobb: 9,8, bal: 9,5 cm,
a csípőszélesség: 38 cm,
a jobb térdcsont és a boka távolsága: 42 cm,
a boka és a talp távolsága: 9 cm.

Mindezt persze csupán a már „restaurált”, ill. „rekonstruált” testegészen lehetett ellenőrizni, és szükség volt a kiigazításokra, ehhez pedig a megújuló mérésekre, mégpedig különböző nagyságú képeken. A mérések alapján sikerült egy testszínű képet is fölnagyíttatnom, majd körülnyírva felragasztanom egy nagyobb lapra. Ez éles körvonalával sajátos ellentéte a Lepel képének, melynek kontúrjai belevesznek a homályba (16/B. kép). Ezt azonban csak nagyon drágán lehetne életnagyságúra felnagyítani. Elvittem tehát a kidolgozott fekete-fehér Test-képet a fénymásoló centrumba, ahol 2 m-es nagyítás is megoldható. Az A3-as kép erénye az volt, hogy az „eredeti”-ből mindazt átvette, ami átvehető volt. Feszülten vártam az eredményt. Az azonban lesújtó volt. A gép nem fogadta el a képet, melyen a fénymásolt fotószerűség dominált. Illetve egy használhatatlan, sötét foltos kópiát dobott ki. Lehagolt az eredmény, hiszen nagyon készültem a 2 m-es fénymásolat előállítására. Otthon aztán váratlanul megtaláltam a megoldást. Két napi munkával át kellett kaparnom a teljes képet, hisz a központi fénymásoló nagy gépe mérnöki rajzokhoz készült. Az eredmény lenyűgöző volt számomra (16/A. kép).

Sikerült! Otthon fölerősítettem a belső ajtóra és napokon át javítottam, amikor egy-egy kis időre megálltam előtte. Mert valahányszor kimentem az ajtón, előttem volt a rekonstruált Test. Az ilyen képet sokáig kell nézni, sajátos meditációval. Amikor Víz Lászlónak megmutattam, azonnal észrevette, hogy az oldalseb feljebb van a kellesténél. Ezt nem mértem meg, nyilallt belém az önvád. Pótolnom kellett a mérést és aszerint kiigazítanom.

A Test kinyilatkoztatása mélyen megérintett. Az Arc harmóniája összeállt, átszellemült alázata, ahogy vállalta az iszonyatot, kivehető a szemlélő számára. A megtisztított mellkason kirajzolódtak a vérnyomok, ívükkel igazolva a kezek asszimetriáját az agóniában. Külön meditációt jelentett a jobb láb, amely a Test súlyának talán 65%-át hordozta. Meditációra készítetett a bal kéz, amely osztozott a jobb lábbal a teherviselésben. A jobb kéz ugyanis nagy valószínűséggel vállficamra utal, és ezért nem lehetett igazán húzóereje. Megrendítő meditáció volt mindkettő. Az marad, életem végéig...

Előttem volt tehát a megvalósult álom, amit a kezdet gyötrelmes kísérletei során még elképzelhetetlennek tartottam. Az Arc után elkészültem a Test kópián való „reintegrálásával”. Amikor összehoztam a múlt hasonló kísérleteinek eredményeit, világossá vált, hogy milyen előrelépést tesz lehetővé a fényképezés és a fénymásolás technikája. Összehasonlítottam azokkal a képekkel, melyek a 14. századtól a 19. századig valami hasonlót akartak, de korunk technikájának segítségével nélkül (ld. 8. kép). A pontos mérések alapján kidolgozott testképet aztán sikerült Rómába küldennem, egyelőre még a kisebb – 130 cm-es – változatban. Emanuela Marinellinek, a Lepel „nagykövetének” küldtem ajándékba. Később Torinóba az érsek úrnak is elküldtem a képet, már 2 m-esre felnagyítva. A legvégső és legjobb testkiegészítés azonban csak jóval ezután sikerült (ld. 17. kép).

Az időzítés jól összejött. 1998 a Lepel kiállításának és Secondo Pia centenáriusának éve. Megszállottságomat kegyelemszerűnek éreztem, mégis jól esett az ébredés. S hogy belső világomban milyen nyomot hagyott ez a küzdelmes 18 hónap? Talán tíz lelkigyakorlat sem érne föl a hatásával. A Lepellel való ilyen elmélyült találkozás megváltoztatja annak kutatóit. S

míg a tudomány változatlanul kötelezőnek tartja a „Lepel Embere” elnevezést, személyes meggyőződés, hogy valóban Jézus Krisztus halotti lepléről van szó. Ugyanakkor be kell vallani, hogy maguk az Arc- és Test-ábrázolások közvetlenül nem döntenek el, hogy a Lepel mely korból származik. Ezért összegeznem kell a tudomány eddig elért eredményeit, hogy személyes meggyőződésemet alátámasszam. Mely érvek hatottak rám különösképpen?

3. A Lepel-tudomány (szindonológia) fontosabb eredményei

A Torinói Lepel tudományos vizsgálatainak eredményeiről könyvek és tanulmányok sokasága számol be. Nálunk Víz László számos kiadást megért könyve adja meg a szükséges információkat. Német nyelven Werner Bulst S. J. könyvei azok, melyek nagyon alapos tájékozódást nyújtanak; legújabbban pedig Emanuela Marinelli említett kötete. Számomra a következő érveknek van különös meggyőző ereje, csupán nagy vonásokban fölvezetve azokat:

1) Elsősorban a Lepel történeti útja válik egyre világosabbá. Bizonyosra vehető, hogy a tanítványok megőrizték, bár nem tudni, hogy János apostolhoz vagy Arimateai Józsefhez került. Utóbbit legendaszerű régi források hozzák kapcsolatba a Lepellel, mint annak első őrzőjét.

2) A Lepelbe tapadó növényi eredetű nyomok pollenvizsgálata – M. Frei – és a korai századok írásos emlékei szerint is Jeruzsálemből Edesszába került, egészen a 10. századig, amikor Konstantinápoly magának követelte. A történeti múlt viszonylag kevés adata nem érv a Lepel eredetisége ellen, mert azt szinte állandóan titokban kellett tartani valamilyen okból.

3) Nem lehet érvelni a Lepel eredetisége ellen azzal, hogy a keresztút relikviái túlnyomó részben vagy nem eredetiek, vagy nem lehet megállapítani eredetiségüket. Ilyen a szent lándzsa, a szögek, a töviskorona stb. A Lepel azonban kivétel! Azt mindig jól el lehetett rejteni. Ehhez járul az is, hogy a Test nyomait csak 2-3 méterről lehet látni. Ezért mondta szellemesen egyik amerikai kutatója: ha festve volna, festőjének 2-3 méteres ecsetet kellett volna használnia.

4) Különös jelentősége van annak, amikor 944-ben a Lepel megérkezik Konstantinápolyba. Erre már megbízható szövegteksták vannak. Csak az a kérdés: a jelenlegi Torinói Lepel-e az, amely oda érkezett? Mi ennek különös szuggesztivitású lélektani bizonyítéka? Az, hogy a császári család tagjainak nagy csalódást okozott, amikor először megpillantották. Minél közelebből nézték ugyanis, annál kevésbé láthatták a képet, mivel az 2-3 m-ről vehető ki csupán. A reagálás ilyen módja elképzelhetetlen egy kézzel vászonra festett kép esetében. Erről a Lepelről viszont már akkor, sőt jóval korábban elterjedt, hogy „Nem kézzel festett”. Most is ezt mondjuk, de tudományosan megalapozva. A Lepel-kép testkisugárzás hatására keletkezett.

5) Ami a Krisztus-arcot és a Testet ábrázoló képeket illeti, az különösen hatásos érv az egyházművészeti múlt ismerőjének. Heinrich Pfeiffer, a római Gregoriana Egyetem egyházművészeti professzora újra elvégezte ezeket a vizsgálatokat. Csak két példa. A 6. századi Krisztus-arc – a Szt. Katalin kolostorban őrzik –, továbbá a 12. századi nevezetes Novgorodi Krisztus-ikon tudományosan megállapítható nagy valószínűséggel a Lepel-kép alapján keletkezett (vö. pl. a V alakú homlokránc a két szemöldök között, a bal szemöldök magasabb íve az eredetin, vagy a haj asszimetriája). Pontos kimutathatók tehát azok a jellemző vonások, amelyek erre engednek következtetni (18/C. kép és 18/D. kép). Érdekes törvényszerűség is fölismerhető az ikonokkal kapcsolatban: *minél szabálytalanabb egy ikon-arc ábrázolása, annál közvetlenebb kapcsolatban van a Lepel-képpel, minél szabályosabb, annál közvetettebb kópiának tekinthető.* Kiemelkedő érték a Budapesten őrzött Pray kódex 12. századi képe, mely Krisztus temetését ábrázolja (ld. 18/B. kép). A mezítelen test és az X alakban elhelyezett kezek világhírre tettek szert a Lepel-tudományban. Hiszen a kép a legmeggyőzőbb ilyen jellegű bizonyítéka annak, hogy alkotója látta a Lepelt Konstantinápolyban, ahonnan Magyarországra eljutott. A Lepel a keresztések révén 1204 után

Franciaországba, majd onnan 1578-ban Torinóba került. Ennek történelmi nyomai jól kirajzolódnak, bár a részleteket nem ismerjük.

6) Érdekes és jellemző az is, amit a kiváló jezsuita lepelkutató, Werner Bulst leír. A Lepel hitelességének kétségbevonói különös módon elsősorban papok, akik viszont a századelőtől a Lepel eredetiségét vallották, elsősorban világiak, többnyire nem is kifejezetten hívők. A kételkedők főként történészek és biblikusok voltak a század elején. Csakhogy – ez a lényeges! – a kételkedés mindkét vonala *külső érvekre* hivatkozott: történelmi szövegekre vagy azok hiányára, és a János-evangéliumra. Egy példa. Chevalier kanonok 1900-ban még elfogadhatónak tartotta annak a 14. századi festőcskének a szavát, aki azt állította, hogy ő festette a Lepel képét. Ma ez olyan képtelenség, hogy külön könyv pellengérezze ki a naiv hazugságot, hiszen egészen biztos, hogy a lepelkép nem festve van, hogy egy valóságosan keresztrefeszített férfi testének lenyomatát őrzi. – Egyes biblikusok korábbi érvelése pedig ma már szintén erejét veszítette. Kifogásolták, hogy a jánosi evangélium leírásában nincs kifejezett utalás a lepelre az üres sírban. A legmakacsabb kételkedő, a német Blinzler azonban akkora horogütést kapott a régészeti kutatásoktól, hogy talpra sem tudott állni a vitában. Ő nem volt képes például Jézus korabelinek elfogadni az X alakban elhelyezett kézfejeket a Lepel Emberénél. Arra hivatkozott, hogy ez a pozíció idegen a Bibliából ismert zsidó temetkezési módtól, és persze Lázár eltemetésére utalt. Holott különféle temetkezési módok voltak. Még 1955-ben is ezzel az értetlenséggel írta tanulmányát a Lepel hitelessége ellen. Ugyanebben az évben azonban mi történt? Feltárták a kumráni kis temetőket. Nagy meglepetésre a sírokból származó csontvázak egy részénél ugyanazt az X alakú kézpozíciót találták, mint a Lepel Emberénél. Ma már neves biblikusok vannak, akik elismerik, hogy komoly ellenvetést az evangéliumok alapján a Lepel hitelessége ellen felhozni nem lehet. Kiemelkedik ebben Schnackenburg higgadt nézete, mely szerint a szenvedéstörténet leírása nem terjed ki minden részletre (a szinoptikus evangéliumok leírása szerint például Arimateai József egyedül végzett mindent, a százados szavainak két változata van stb.). Vonatkozik ez az üres sírban talált leplek leírására is, melyet János evangéliuma közöl. A szinoptikusok ugyanis kifejezetten említik a Leplet. Jánosnak talán megvolt rá az oka, hogy nem említi nyomatékosan, holott a „látta és hitt” kitételt a Lepelre is vonatkoztathatjuk, nem csupán az üres sírra. – Ami pedig a történészeket illeti, a Lepel történelmi útja mind jobban kirajzolódik előttünk az egyre szaporodó kutatások következtében. S ebben Ian Wilson munkássága külön elismerést érdemel.

7) A történészek és biblikusok kételkedőivel szemben azonban olyan kutatók léptek a színre, akik *belső érveket* vonultattak föl a Lepel hitelessége mellett. Ők nem szövegekre hivatkoztak, hanem *magát a Leplet* tanulmányozták. Megállapították a Lepel Emberének sémi karakterét, 30-35 éves korát, a valóságos vérfoltokat, az artériás és vénás vérnyomokat, a lándzsa nyomán kiömlő vér és víz hitelességét, a töviskorona formáját, a Lepelbe tapadó polleneket, melyek megmutatják annak útját (Jeruzsálem, Edessza, Konstantinápoly). Kimutatták a jobb talp lenyomatán Jeruzsálem talajmintáját, a Lepel szövetének hitelességét, a kéz-sebek igazi nyomait a csuklón, a kereszt „keresztgerendáját”, a patibulumot, melyet a Lepel Embere cipelt, a karok helyzetét az agóniában, a szemekre helyezett pénzérmekeket, melyeket Pilátus veretett. Kimutatták, hogy a Test kb. 36 órán át lehetett a sírban. Semmi nyoma annak, hogy romlásnak indult volna. Orvosok, fizikusok, antropológusok, kriminológusok, biológusok stb. mai adatok szerint már kb. 150.000 munkaórát szántak a Lepel kutatására. Kimutatták, hogy a kép olyan sugárhatásra keletkezett, melyet természetes úton ma sem tudunk megmagyarázni. Ez a tudományos összmunka egészen egyedülálló, mint a Lepel maga, amelynek nincs párja, amely tehát *unikum*. A Magyar Szentkorona kutatóinak összmunkája bizony eltörpül emögött. Valamit mégis érzékeltet a tudományos összefogásból, mely a Lepel esetében egészen egyedülálló.

8) 1978-ban kiállították a Leplet Torinóban és több mint 3 millióan megtekintették a világból. Akkor olyan helyzet állt elő, hogy az ellenzéknek alig maradt ütőképes érve. Az

érdeklődés magasra szökött, s a Lepel hitelessége már már a bizonyosságig emelkedett a köztudatban is, amikor újabb fordulat következett be. 1988-ban végre sikerült a korábbi terv. A Lepel széléből vett igen csekély anyagot három különböző laboratóriumnak C 14-es, vagyis radiokarbon vizsgálatra adták át. Az eredmény a jelentés szerint középkori eredetre mutatott, szemben az addigi tudományos vívmányok túlerejével. Ezt úgy hirdették ki, mintha maga „a” tudomány mondta volna ki a végítéletet. Holott a többi tudományos eredmény egészen mást igazol. Olyan szakadás támadt tehát a keletkezés időmeghatározásában, mely egyelőre megoldatlannak bizonyult. Az angliai jelentés triumfáló hangon jelezte véglegesnek a középkori eredetet. Ezt a „véglegességet” semmiképpen nem lehet elfogadni. Az ilyen jellegű tudományos kutatás filozófiai kritériuma egyértelműen megköveteli a nyitottságot a további kutatások irányában. Az egyetlen elfogadható kijelentésmód tehát, hogy *az akkori vizsgálatok szerint, abban a kutatási fázisban, ezek az eredmények jöttek ki: 1260-1390-es kormeghatározással.* A Lepel eredetiségének ellenzői ezután szinte már fölényben érezték magukat. De mi történt a következőkben?

9) Évek múltak el és mindkét nézet képviselői kitartottak a maguk álláspontja mellett. Az érdeklődés pedig pár évre valamelyest alább hagyott. A kutatás új fordulata azonban ismét bekövetkezett, mégpedig onnan, ahonnan a legkevésbé várta volna bárki is: Moszkvából, a Lenin díjas Kuznyecov és Ivanov professzorok részéről. Kuznyecov, a régi korok lenvászainak kiváló kutatója persze nem ismerte a Leplet. Egy francia kollégája hívta föl rá a figyelmet, miután a londoni nemzetközi konferencián kifejtette módosító elméletét a C 14-es vizsgálatokkal kapcsolatban. Kutató-stábjával laboratóriumi kísérlet útján megvizsgálta Chambéry tűzvész hatását. Kiderült, hogy az a tűz, mely a karokat leégette, a C 14-re vonatkozóan annyira „megfiatalíthatta” a Leplet, hogy annak 1. századi eredete ebben a vonatkozásban is elfogadhatóvá vált. Több szakértő ezt már korábban hangoztatta, Kuznyecovék azonban *képletekben* mutatták ki a három laboratóriumi vizsgálat hézagait. Ehhez járultak a francia atomfizikus, Rinaudo sugárzás-vizsgálatai és az amerikai Garza-Valdes biológia kutatásának eredménye. Mindhárom a Lepel eredetiségét támasztotta alá. Korábban már kiderült, hogy milyen nagyfokú bizonytalanságok is jelentkeztek a C 14-es vizsgálatok során. Ami jellegénél fogva legközelebb áll a Lepelhez, az a British múzeum egyik C 14-es vizsgálata. Az ennél használt egyiptomi múmia esetében a vizsgálat a testet borító szövetet 1000 évvel fiatalabbnak mutatta, mint magát a múmiát, holott együtt kerültek a sírba.

10) Külön figyelmet ébreszt a matematikusok valószínűségszámítása, mely szerint – a főbb ismertetőjelek alapján – gyakorlatilag nulla esélye van annak, hogy a Lepel Embere más legyen, mint Jézus Krisztus. Olyan mindegy, hogy az egyik szerint 10 milliárd, a másik szerint 200 milliárd aránylik az egyhez (Bruno Barberis). Mert sok áldozata volt a keresztre feszítésnek Jézus Krisztuson kívül is – például a zsidó háború idején –, de a kizárólag rá jellemző hét jegy „szindrómája” egészen egyedülálló (vö. töviskorona, oldalseb stb.). Ezek együtt csupán Jézus keresztfeszítésének jelei lehetnek.

11) Természetesen erősen hatott rám a jobb, majd később a bal szemhéjon megtalált nyom, mely Pilátus pénzérméire utal (Filas S. J.; Baima Bollone). Ennek is megvannak persze a megkérdőjelezői, köztük a Lepel egyik kiemelkedő szerzetes-tudósa és hitelességének védelmezője, Don Luigi Fossati. Ez ugyan egészen konkrét időmeghatározást adna – Kr. u. 29-31-ig verték Pilátus pénzérméit –, csak hogy még tisztázatlan a kérdés: hogyan kerülhettek a szemhéjra? Ma azonban már régészeti adattal igazolható, hogy abban az időben zsidó sírban is előfordult (1992-es lelet, Kaifás fia József sírjából, 1. század). A régészeti leletek szerint két helyen is találtak pénzérmét a koponyában. Itt egyébként megint pap a kételkedő és világi tudós – Mario Moroni – a pénzérmék szakértője. Tehát ismét a külső érvek kerülnek szembe a belső érvekkel. Holott ebben az esetben mindkét vitatkozó teljes tekintélyével a Lepel hitelességét vallja. Ez jól érzékelteti a vitákat és a kutatás elfogulatlanságát.

12) Külön említést érdemel az Arc hatása, mely a tudósokat is megragadta: fönség, a vállalás alázata sugárzik róla. „Ez nem gonosztevő arca” – mondta egy amerikai kutató (ld. 9. kép).

Mindez persze a számomra legfontosabb és legmeggyőzőbb érvek sora. Ehhez csatolnám azt a „negatív érvet”, amelynek néhány jellemző esetét Emanuela Marinelli új könyve említi. Az is sokat mond ugyanis, hogy milyen körmönfont képtelenségeket találnak ki egyesek, csak hogy ne kelljen elfogadniuk a legegyszerűbb magyarázatot: a Lepel eredetiségét. S ez is érv a Lepel hitelessége mellett! Teljes személyes meggyőződésemmel vallom, hogy aki a középkori alternatívát választja, megteheti, de ennek nagy ára van. Neki ugyanis *jóval nagyobb hittel* egészen különönc következtetéseket is el kell fogadnia. Ez az, amit sokan nem tudnak. Naiv módon úgy képzelik, hogy megmaradhatnak a kételkedésükben, anélkül, hogy a másik alternatívával törődnének. Márpedig aki a Lepel eredetiségét nem fogadja el, annak a középkori eredetet kell vallania. El kell hinnie tehát, hogy egy 13-14. századi szuperzseni, társaival egyetértésben, mondjuk rituális gyilkosság céljából, leutánozza Jézus keresztfeszítését, s megtalálja hozzá a maga 30-35 év körüli sémi karakterű áldozatát. Közben olyan fantasztikus ismeretek birtokában van, amelyek az adott kor ismereteit messze túlszárnyalják, azokkal kifejezetten ellentétben állnak (pl. a csuklón való átszőgezés). Sőt olyan ismeretekkel is rendelkezik, melyeket mi sem tudunk megfejtetni (pl. a sugárhatásra keletkezett kép). Mindez Leonardo előtt kb. 100 évvel! És akkor hol van még a többi. Mert egyebek mellett arra is ügyelnie kellett ennek a szuperzseninek, akinek érthetetlenül teljesen nyoma veszett, hogy az általa használt halotti lepelbe bekerüljenek Jeruzsálem, Edessza és Konstantinápoly növényeinek pollenjei. Többek között... Mit kezdjen azonban az ember olyanokkal, akik ma is állítják, hogy a Lepel képe festve van, vagy hogy Leonardo műve, holott neki kb. 100 évvel előbb kellett volna élnie, hogy egyáltalán gyanúba kerülhessen... Igazában kár szót vesztegetni a különféle fantazmagóriákra, de azok is betölthetik a negatív érv szerepét. Például az ilyen kitalációk: Jézus nem halt meg a kereszten, hanem Indiában élt tovább stb. Ez olyanféle kísérlet, mintha valaki gyújtogatással kívánna bekerülni az újságokba.

Mindezeket persze ma már minden valamirevaló könyv elmondja, amely a valóságot keresve előítéletmentesen közelít a Lepel rejtvényéhez. Mégis el kell mondani újra meg újra, mert lehet, hogy sokan csak egy forrásból meríthetik ismereteiket. Azt is elmondták már ismételtelen, hogy ha más nevezetes történelmi személyiségről volna szó, akkor az érvek huszadrésze is elég volna. Mivel azonban a tét Jézus Krisztus valóságának elfogadása, sokan olyan bizonyosságot várnak, amely ilyen történelmi távolságok esetében irreális. A történelmi ismeretek jelentős része ugyanis sajátos természetes hitet követel meg. S ez a személyes meggyőződés esetében a Lepel rejtvényé kapcsán is szükséges. Az amerikai kutatókat vallatták személyes hitük felől a hetvenes években, amikor többen eljöttek a Lepel tanulmányozására és vallomásuk szerint más emberként tértek haza. Nem nyilatkoztak azonban személyes „hitükről” a „Lepel Emberével” kapcsolatban, s ez teljesen érthető. Az emberek nehezen tudnák megkülönböztetni, amit a tudós a tudomány képviselőjében, kutatásai alapján igazol, és amit „mágánemberként” vall. Utóbbi túlmutat a saját kutatási eredményein, és a tudományos érvek összességének ismeretére alapozható.

Kutatásaim végén engem is többen megkérdeztek személyes állásfoglalásomról. Számomra munkám eredményeként alakult ki a belső meggyőződés, hogy Jézus Krisztus halotti leple a Torinói Lepel. Ugyanakkor hozzáteszem, hogy ebben a végső lépést a tudományos érvek említett sorozatára alapozott hitemmel teszem meg. Hozzáteszem továbbá, hogy kutatási eredményeim, melyeket megközelítésnek tekintek, közvetlenül nem döntenek el a Lepel eredetiségét és hitelességét. S még azt is hozzáteszem, hogy senkit nem marasztalok el azért, mert más nézetet vall ebben a kérdésben. Tapasztalatom szerint az emberek nagy része – papokat és híveket is beleértve – egyszerűen nincs abban a helyzetben, hogy kellő figyelmet szenteljen a Lepel tanulmányozására. S akinek nincs módja arra, hogy kellő ismeretekkel

személyes ítéletet alkosson, annak két lehetősége marad: vagy az, hogy tekintélyek szavát fogadja el, mérlegre téve az érveket, vagy az, hogy előítéleteinek áldozatává lesz.

Érdemes röviden a Torinói Lepel értékére is rákérdezni. Erre spontán adódik a válasz: a Lepel értéke fölbecsülhetetlen. Amikor a kápolna, amelyben őrizték, 1997-ben kigyulladt, a hír azonnal az együttérzés kivételes visszhangját keltette szerte a világban. Sokan akkor tették föl a kérdést: mit veszített volna a világ, ha a Lepel a lángok martaléka lett volna, mint ahogy majdnem az lett Chambéryben, 1532-ben. Ha azonban a Lepel értéke fölbecsülhetetlen is, azért meg lehet némileg közelíteni azt, legalább valamilyen hasonlattal. Jézus Krisztus maga is példabeszédekben beszélt Isten országáról. A Collegamento pro Sindone folyóiratban közölt részletesebb cikk nyomán a bélyeg-hasonlat kínál némi támpontot. Diák koromban szinte áhítattal ejtettük ki a „Kék Maurícusz” nevét. Valami olyan unikumra gondolhatunk tehát, amely a bélyeg-nyomatás kezdetére megy vissza, s amelyen – valami különös véletlen folytán – az ábrázolt portré negatívja látható, de csupán egyetlen egy példányon. A portré egy kivételesen híres történelmi személyiséget ábrázol, s egyedül ez a kép maradt meg róla. A teljesen egyedi bélyegritkaság azért is maradhatott meg tulajdonosa számára, mert előző gazdái között olyan is akadt, aki föl sem ismerte, mekkora kincs van a birtokában. Ez a felbecsülhetetlen érték aztán egyszerre kitudódott. Egyre inkább magára vonta a világ bélyeggyűjtőinek érdeklődését. S többen kijelentették, hogy nagy értékű bélyeggyűjteményük van, de ha ezt az egyet megszerezhetnék, valamennyit odaadnák érte. Mostmár csak az a kérdés, mennyivel kellene megszorozni a példázatban szereplő bélyeg-unikum pénzértékét, hogy a Torinói Lepel megközelítő értékét megkapjuk.

A Lepel „életre-keltése” és az evangelizálás esélyei

Az evangelizálás feladata elsősorban az, hogy Krisztust megismertesse újra a szekularizált világgal. Meg kell találni ebben a tekintetben is korunk és a 2000. év utáni közeljövő lehetőségeit. A hagyományos hitbeli információ legismertebb módja: az igehirdetés és a könyv. Számos kísérlet mutatja azonban, hogy mennyit változott a világ az „elektronikus civilizáció” legújabb korszakában, a „Gutenberg-Galaxis” után. Mennyivel más a jelenkor „csillagzata”. A betű és a szavak kultúrája elveszítette eredeti, több évezredes jelentőségét, de mindenképpen elvesztette egyeduralmát. Az információ-közlés jellegzetesen mai módja rendszerint képekhez kapcsolódik. A televízió, a videokazetták, az internet forradalmian elektronikus technikája megváltoztatta a hagyományos perspektívát. Különös, hogy a szavak és a szövegek viszonylatában újra feltűnnek a „képjelek”, szinte az ősi jelbetűk információit felújítva, például a Times Atlasz-világtörténelem c. vállalkozásában, amely ízelítőt ad a tudományon belüli új információs igényekről, ha az szélesebb körben kíván hatni. A képek szerepe észrevehetően megnőtt.

Vegyünk egy jellegzetes esetet. Még a második világháború utáni évtizedekben tapasztalhattuk meg, hogy a bibliai tanulmányok keretében terjedelmes szöveg számolt be a Mesa-kőről, egy moabita király régészeti hagyatékáról. Utólag visszapillantva szinte már komikusnak hat, hogy milyen küzdelmes, csaknem reménytelen vállalkozás egy ilyen nagy értékű ősi régészeti lelet ismertetését szóbeli információra bízni. Sablonos, de szemléletes példa erre a hiábavaló kísérletre: Mona Lisa mosolyáról írásban beszámolni. A szóbeli információ persze nélkülözhetetlen, de már egyre inkább társulnia kell a képhez.

Mindez természetesen nem ismeretlen, mégis előre kell bocsátani, amikor a Torinói Lepel és a hozzá kapcsolódó – kópiákon történő –, „restauráló-rekonstruáló” kísérlet esélyeit latoljuk az evangelizáció szempontjából. Ami a Lepel ilyen jellegű „küldetését” illeti, aligha lehetnek kétségeink. Annak evangelizációs jövőjéről vall reményteljesen II. János Pál pápa vagy Saldarini bíboros, a Lepel torinói őre, csak a legkiemelkedőbb tanúkat említve. A prófétai szavak azonban még rászorulnak a világegyház tapasztalatára. Abból elég egy szeletet kiragadni. A Collegamento pro Sindone – a Lepel római folyóirata – beszámol arról, milyen visszhangja van a Lepelnek, például a Távol-Keleten. Japán vallási helyzete nem éppen szívderítő a hívő keresztény számára, ha az evangelizáció lehetőségeit latoljuk. Érdemes fölfigyelni ebből a szempontból egy japán értelmiségi vallomására, aki pedig keresztény egyetem hallgatója volt. Ő azt mondta – és aligha csupán a saját nevében –, hogy ha vallásos lenne, a keresztény hitet választaná. Ha vallásos lenne...

A Jézus Krisztusról szóló „tan” nem elég a katechézisekben sem. Az előadások szóbelisége a képi információ kiegészítésével mintegy dimenzió-többletet nyer. Még többlet jelent, ha különleges hatékonyságú vallási élmény csatlakozik az evangelizációhoz. A karizmatikus teológia keretében főként a Heribert Mühlen által elemzett „megigézettség” utal erre (fascinatio). Ez, adott esetben, a Jézus Krisztus személyéből kisugárzó élményszerű megérintettség. A Japánból visszajelzett missziós tapasztalat beszámolója arról tanúskodik, hogy a kereszténységet megismerő értelmiségi számára is különleges élményt jelentő „igézet” a Lepel Emberével való találkozás. Ez ugyanis ott széles körben hatékonyan bizonyult. Ha ez mélyebb nyomot hagy a megérintettben, akkor a kegyelem jele. A Lepel evangelizációs hatékonysága a világegyház szintjén szerzett tapasztalat. Ez megalapozza azokat a várakozásokat, melyek már 2000 utánra tekintenek. Ennek mintegy határköve a 2000-ben újra esedékes kiállítás.

A Lepel eredetiségének elfogadása azonban semmiféle hívő elkötelezettséggel nem jár. Nem kötelező ráfigyelni vagy tartósabban érdeklődni iránta, még kevésbé tanulmányozni. Nem

kötelező, de nagyon megéri. Első századi eredetét tehát kétségbe lehet vonni, akár érveket is felhozva ellene, de csak akkor, ha valaki kellő figyelemmel foglalkozott vele. Az mindenesetre nehezen érthető, hogy a közöny vagy az ellenállás éppen keresztények részéről mutatkozik, köztük papok részéről is, különösen ha ez a kellő ismeretek hiányából adódik. Igaz, így nem fenyeget az elfogultság veszélye. Érdemes tehát újra megidézni a századelő reagálását. Különös módon Chevalier kanonok nyomában egyes paptudósok voltak inkább hitelessége ellen, és inkább világi tudósok – többnyire kételkedők – voltak hitelessége mellett. Aki azonban megfelelő ismeretekre tesz szert a kérdésben, az belátja, hogy a középkori eredet alternatívája jóval nagyobb hitet követel, mint az, ha eredetinek fogadjuk el. Az érvek túlnyomó többsége a páratlan értékű relikvia eredetisége mellett szól. Akit tehát megérint a Lepel szuggesztíója, az tudományos érvek sorával jól megalapozottan vallhatja eredetiségét, olyan személyes meggyőződéssel, amely segítheti keresztény hitét, sőt – adott esetben – a megtérését is. Az ún. „nem hívőkre” nézve is különleges a hatása. Sokakat elmélyült meditációra készítet. A Torinói Lepel által kapott hitélményt pedig kiegészítheti az Arc és a Test rekonstruálásának kísérlete, amely beilleszkedik korunk hasonló antropológiai kutatásaiba. Mert Jézus Krisztus hiteles arcának keresése az ókeresztény kortól napjainkig jellemző törekvés. S ennek egyetlen módja van: a Lepel Arcának „életre-keltése”.

Szó sincs persze „képimádásról”. A Lepel képe csupán indítás a további közelítésre. Az „Arcodat keresem” azonban élményszerű kiinduló pontja lehet annak, amit így mondunk: „Téged kereslek”.

Ma már felfokozott az érdeklődés az emberre vonatkozó antropológiai leletek „életre-keltése” iránt, mégha az átvitt értelemben veendő is. Ez a kíváncsiság pedig egyre fokozódik.

Tudományos igény tehát korunkban, hogy rekonstruáljuk például a kőkori ember életformáját, de magát a kőkori emberét is, arcával, alkatával, egész kinézetével. Olyan esetekre is vonatkozik ez, amelyekben nincsenek szoborportrék, csupán koponyák, mint az említett sumer királynő leleténél. Sőt bizonyos esetben még a művészien megformált arcmások sem teszik fölöslegessé a rekonstruálás szándékát. Példa erre kísérleteimben a Palenque-i európai ős – nyilván uralkodó – jade kőből mintázott csodálatos portréja. Ennek eleven mása – talán 10.000 évvel ezelőtt – törzsének főembere lehetett, mivel a lelet „királysírból” került elő. Ebben az esetben persze nem „restaurálásról” van szó, hanem kifejezetten „rekonstruálásról”. Mindez – ha úgy tetszik – a művészi érték rovására történik, persze annak sérelme nélkül. Mégis lehetővé teszi, hogy így közvetlenebb emberközlelől szemléljük az arcot. A Palenque-i ember jadekő-portréjának grafikai jellegű „átírata” Caesar halotti maszkjának „életrekeltése” után következett kísérleteimben. Igényesebb feladat is volt az előbbinél (ld. 19. kép és 20. kép). Érdekessége a rekonstruálás utáni felismerés. Ez az arc – mint kiderült – egy korábbi spanyol válogatott labdarúgó arcát idézi meg, azzal van meghökkentő rokonságban. Mivel képileg is igazolták, hogy hitelesen baszk-ős arcát ábrázolja a jadekő-portré, könnyű kitalálni a nevezett sportoló származását, mely a Pireneusok tájait idézi föl a képzeletben.

Vajon miért késlekedett a Torinói Lepel Emberének képi „rekonstruálása”, ha ez ma már ennyire elemi igény? Hiszen ez az Arc és ez a Test az elérhető valószínűség magas fokán tekinthető Jézus Krisztus halotti leplének. Az okokról már történt említés. Érdemes azonban megismételni a legjellemzőbbet. A Lepel másolatait illetően a tudományos kutatás éppúgy fotókban gondolkodott, mint az emberek általában, akik hatalmas mennyiségben vásárolták meg a Lepelarc fotóját. Sokak szemében a Lepel képe tabu, nem szabad hozzányúlni még másolataiban sem. Úgy gondolják, hogy a zavaró csíkokat is meg kell őrizni mint a Lepel „védjegyet”. Az újabb lépés, amit megkísértem, az, hogy a rekonstruálás vállalkozásában fénymásolatokban kell gondolkodnunk, ha ezen a téren érdemleges eredményt kívánunk elérni. Szemléletváltozásra van tehát szükség a fejlődés érdekében. Igaz, hogy a Lepel található képtől való eltérés, még ha restauráló-rekonstruáló szándékú is, fölveti a szubjektivitás kérdését. Ennek veszélyeit azonban le lehet csökkenteni. A hosszas kutatás eredményeképpen

az ember egyszerűen ráérez arra, ami sikertelen kísérlet (sok ilyen volt). Különböző tesztpróbák is segítettek a szubjektívitas lehető kiküszöbölését, amikor az eredetit különböző megközelítéssel próbáltam „életre-keltetni”, a fotókhöz is alkalmazkodva (21. kép).

A Lepel különleges jelentősége a hívó ember számára abban is megmutatkozik, hogy rajta nem csupán a töredékes fotónegatívhoz hasonló Arc és Test jelenik meg. Ez az Arc és Test a személyes hit bizonyossága által a halott Krisztus Arcának és Testének fényképnegatívhoz hasonló, bár egyenetlen lenyomata. Tekintve, hogy keletkezését testkisugárzás okozta, a sugárhatás azon testrészek lenyomatát hagyta élesebben a Leplen, melyek a Testtel közvetlen kapcsolatban voltak. Mivel a térben a bal térd emelkedik ki leginkább, érthető, hogy annak csontjai rajzolódni ki a legtisztábban, megrendítő hatást váltva ki a szemlélőben. A jobb talp jól kivehető a Test hátsó részének lenyomatán, előlről viszont nem látszanak a lábfejek a láb alsó harmadától, mert a Lepel nem simul rá arra a lábészre. Az Arc és a Test különleges Üzenet-értéke, hogy *Jézus szenvedéstörténetét* tartalmazza s ebben újabb felismeréseket tesz lehetővé. Persze le kell tudni fordítani ezt az Üzenetet, amely az evangelizálás kiemelt szerepét külön is érinti. Bátran el lehet fogadni, hogy számos olyan jelet és utalást ismerhetünk föl ebben a tekintetben a tudományos kutatás segítségével, amely magát a bibliatudományt is előbbre viszi és segíti. Ismétlés, de nem fölösleges ismétlés, hogy bizonyos vonatkozásokban mennyivel behatóbb részleteket ismerünk fel a szenvedéstörténetből, mint az evangéliumok többnyire vázlatos leírása alapján. Hiszen a szinoptikusoknál például olyan leírást találunk, amely szerint Arimateai József egyedül végzett mindent, a keresztről való levételtől a temetésig (vö. Mt 27,57-60). Igaz, hogy a Lepel-kutatás eredményeivel összevetve a bibliai leírást, újabb kérdőjelek is felmerülnek, de ez törvényszerű. Érdemes tehát röviden, mégis részletesebben visszapillantani azokra az eredményekre, amelyek hagyományos bibliai ismereteinket előbbre vitték a Lepel-kutatás alapján.

1. Megszámolták a Testen kivehető ostorcsapások nyomait (kb. 120). Megállapították, hogy a római ostorozásnál használt büntetőeszközzel van szó (ólmozott korbács).

2. Megállapították a kutatások, hogy a töviskorona nem olyan volt, mint az a köztudatban él, századok óta. Nem babérkoszorúhoz hasonlóan körbefont, hanem kosárszerű. Pontosan megállapították a homlokereket, amelyekből a vér lecsorgott. Megállapították még a két erősebb homlokráncot is, amely a fő vérpatak útját megtörte és sajátos beugrásokat eredményezett, továbbá a vércsoportot (AB).

3. Szakemberek tanulmányozták a szívsebet, a lándzsa behatolását, méretét, az egyik római lándzsatípussal való egyezését, a vér és víz hitelességét, az artériás és vénás véráramlást, a vércsoportot. A lándzsa behatolásának szögéből következtetve megállapítható, hogy a Keresztrefeszített nem függött magasan. A jobboldali mellbimbó alatti szúrás arra mutat, hogy a szír zsoldoskatoná – álló helyzetből – rutinszerűen szúrt. Őt úgy tanították, hogy ha az ellenség baljában tartja a pajzsot, a jobb oldala védtelen. Talán gyakorlatnak is szánta. Ez a legvalószínűbb magyarázat.

4. Ismert dolog, hogy igazi szenzáció volt a szegek nyoma a kéz csuklóján és nem a tenyéren. Ez ellen naiv ellenérv, hogy egyes látomásokban a tenyéren van a szeg nyoma, éppúgy, mint Asszisi Szent Ferenc stigmáinál is. Ezek olyan – parapszichológiai jellegű – intenzív lelki élményre utalnak, amelyek képileg az adott kor ismereteihez igazodnak. Különböznél, hogyan érhetnék volna el, hogy karizmaként jelszerepet kapjanak a hívó közösség számára? Ez ugyanis a karizma lényegéhez tartozik. Inkább kételyeket ébresztettek volna, mint hitet. Ez tehát nem ellenérv.

5. Ki lehetett számítani és rajzban is ábrázolni a karok helyzetét az agóniában (ld. 22/B. kép). Ez is eltér a hagyományos elképzeléstől. A Leplen a bal váll észrevehetően feljebb van, mint a jobb. Ennek azonban külön története van, s azt az alábbiakban próbálom egységes összképbe foglalni.

6. Igen jelentős felismerés a hagyományos ábrázolásokkal szemben, hogy a Lepel Embere – meggyőződésem szerint Jézus Krisztus – nem az egész keresztet vitte, hanem annak csupán a felső vízszintes szárát, a patibulumot (ld. 22/A. kép). A függőleges rész már a helyszínen lehetett, beásva. Nagyon valószínű, hogy az az „állandó rész” szerepét kapta, esetleg több megfeszítéshez is. A kivégző osztag magával vitte a megfelelő felszerelést (kalapácsok, fogók stb.). Valószínűbb, hogy a keresztről is ők vették le a Testet. A sarokcsontba vert szöveget nem volt könnyű kihúzni. Egy régészeti lelet tanúsága szerint a keresztre feszített zsidó sarokcsontjában benne maradt a szög (ld. 22/C. kép).

7. Megrendítő eredménye a tudományos vizsgálatoknak, hogy a Test hátoldali lenyomatán látható jobb talpon kimutatták Jeruzsálem talajmintáinak nyomát, az Arcon pedig az elesés következtében a vérbe tapadt homokmaradványokat. Hiszen az Elítélt mezítláb ment a keresztúton. Nem háromszori esésre következtethetünk tehát, ahogyan a keresztút-járás elénk tárja, hanem egyre. Ennek helye viszont annyiban meghatározható, hogy valószínűleg a kapun túl, a falakon kívül történt, ahol már nem volt kikövezve az út, s talán már emelkedőben lehetett.

8. Számomra külön reveláció volt a vállficammal kapcsolatos összkép megpillantása. A vállficamot egyik hölgyhallgatóm felismerte (gyógytornával foglalkozik), Rómából pedig jelezték, hogy már korábban is utaltak rá, mint olyanra, ami valószínű feltételezés. A legmeggyőzőbb magyarázat erre a joggal feltételezhető vállficamra a keresztúton az, hogy a Lepel Embere a jelek szerint a jobb kéz felőli gerendavéggel védte az arcát, amikor elesett. A jobb kéz pedig feláldozta magát, hogy mentse az arcot, amely még így is magán hordja az elesés nyomait (homokszemek az arcrészen). Kürénei Simon ekkor lép a képbe, a százados parancsára, aki végig szimpátiával kíséri az igazságtalanul Elítéltet. Akar törését kizárhatjuk, mert a patibulumhoz kötve attól védve volt. A ficam a legvalószínűbb következmény. A jobb kéz ujjainak kimerevedése és a kar kétszeresen halott jellege ebből megérthető. Logikus következmény a jobb váll esett volta, és az, hogy a karoknak az agóniában kikövetkeztetett pozíciója nem szimmetrikus (ld. 22/B. kép). A vércsíkok elárulják ezt. A Test terhét a bal kar viselte inkább, mint a tehetetlen jobb. Ugyanezt tanúsítja a mellkason a véryomok íve. Mindezt persze a 2 m-es papírra fénymásolt 178 cm-es Testen lehet igazán szemléletesen bemutatni.

9. A Veronika-kendő legendája a kutatások szerint a vera ikon (= igaz képmás) szavakból keletkezhetett, a Berenike név mintájára. A 12. századtól már utalnak rá és később egyre elterjedtebb lett az ábrázolás. A keresztút liturgiájába is bekerült, annak VI. állomásaként. Ez nem zárja ki, hogy Jézus megtörölte arcát egy kendővel a keresztúton. Ez azonban csak akkor történhetett, amikor Kürénei Simon már átvette a kereszt felső gerendáját, amelyhez az Elítélt karjai hozzá voltak kötve. Ugyanakkor megalapozott a következtetés, hogy a Veronika-kendő vérfestette Krisztus-arca voltaképpen a Lepelre utal, amikor azt még Mandylionnak nevezték (= lepel). Úgy mutatták meg időnként, hogy egy negyedére összehajtva csak az Arc volt látható, mintha az valami törülközőn volna. Az Arc ugyanis épp a Lepel negyedik negyedének közepén látható.

10. Kürénei Simon személyének történeti hitelessége és szerepe szilárdan megalapozott. A százados vele kapcsolatban élt a római katonai törvény adta lehetőséggel. Megállíthatott egy „civilt”, hogy az egy fáradt katonája málháját átvegye és vigye, amíg az megpihen. Jézus esetében ez egyértelműen szimpátiájának jeleként értelmezhető. Ő már Pilátus ítéletekor tudta, hogy ártatlant feszítenek meg (a katonák az igazságtalan ítéletre különösen érzékenyek). Talán még arról is ő gondoskodott, hogy a sírhoz vitelkor meglegyen a „hiányzó negyedik”: Arimateai József, Nikodémus, János apostol és... Még Pilátus pénzérméjét is lehet, hogy ő tetette a Halott szemeire. Azok ugyan lezárultak a kereszten, de talán kinyíltak a levételkor.

11. Hogy az erős fényhatás, mely a Test képét fotónegatívhoz hasonlóan a Lepelre szinte ráégette, kisugározva a Testből, mi lehetett, annak rejtvényét sugárzás-kutatók (pl. Rinaudo)

találgatják. Van-e erre természetes magyarázat? Egy bábuval végzett különös kísérlet abban a kémiai változásban kereste a választ, amely a láztól, napsütéstől felforrósodott Testnek a hűvös sírkamrába helyezésekor mehetett végbe. Ez azonban hagyott ugyan kimutatható nyomot a kísérletnél használt leplen, de az eredmény nem volt meggyőző. Aki hisz Jézus feltámadásában, kétségtelenül ennek jeleként értelmezheti. Ez azonban már a hit válasza. Az mindenesetre megdöbbentő, hogy a vérvomok a vizsgálatok szerint előbb keletkeztek a Leplen, mint a sugárhatás. A Test kb. 36 órán át lehetett a sírban. Ez mindenesetre megfelel annak a „három napnak”, melyben egy este és egy korahajnal járul a teljes nap – szombat – 24 órájához.

Olyan ismeretek ezek, melyek valóban megrendítő közelségbe hozzák Jézus szenvedését és kereszthalálát, mégpedig a tudományos kutatás fényénél, megtoldva bibliai ismereteinket. Az evangelizálás ügyének szolgálatában tehát ebben a minőségben is jelentőssé válhat a Lepel, 2000 után talán még fokozottabban, ahogyan erre a Szentatya utal. A Lepellel kapcsolatos viták drámája viszont egyáltalán nem pusztán negatívum. Ez ugyanis állandóan szinten tartja az érdeklődést. Korunk igényei mellett azonban nem szabad elfelejtkeznünk a múlt üzenetéről sem. A szájhagyomány narratív korszaka, majd a betű és a szöveg, később a nyomtatott könyv civilizációja és kultúrája sem nélkülözhetette a képeket. Kiemelkedő bizonyossága ennek a középkorban a „szegények bibliája” (biblia pauperum), korábban pedig az ikonok kiváltságos szerepe, főként a Keleti Egyházban. A jelenkor tudathasadása azonban épp azért következett be, mert a szekularizáció révén elhatalmasodott az evilágiság a filmekben, televízióban. Elszegényedtünk a „szent” iránti fogékonyságban, vagy annak pótszerein tengődünk. Az igazi pluralizmus azonban nem csupán vízszintes, hanem függőleges igényekkel is föllép: a transzcendencia irányában. Félre kell tenni az „Ez már nem téma” fölényességét. Újra időszerű tehát a „szegények bibliája” (biblia pauperum), de a templom falain kívül is. A képek üzenete alkalmazkodni kényszerül az „elektronikus civilizáció” számítógépes- és videotechnikájához.

A „mozgó kép” azonban nem szoríthatja ki az álló képet, melynek megvannak a saját előnyei. S ahogyan a festészet egyes jelenkori irányaira hatott a film képi világa, ez megfordítva is jellemző. A TV hatásos bemutatója lehet festőknek és tárlatoknak. Képi kísérettel avatottan elemezhet remekműveket, s meg is teszi. Egy ikonkép vetített formában is hatékony. Az internet pedig gyors világismertséget képes biztosítani, áttörve a kontinensek akadályait. Ami „életre-keltési” kísérletem összefoglalását illeti, annak angol nyelvű változata már feltehetően Barrie Schwortzhoz jutott, Los Angelesbe. Neki külön internet-lapja, ill. részlege van a Lepel-ügyek számára. Kapcsolatban van a Collegamento pro Sindone szerkesztőségével. Ő dönti azonban el, mit tart érdemesnek az internet-közlésre.

Korunk technikájának és lehetőségeinek ilyen irányú kiszélesedése persze veszélyeket is rejthet (pl. a világ bármely pontján levehetik és felhasználhatják a közölt képet, nem törődve azzal, hogy tilos). Ez az internet kétélűsége. Az „életre-keltett képek” kiállítása a hagyományos lehetőséget kínálja az evangelizáció számára, de megújult időszerűséggel. A kutatásaim alapján elkészült képanyag (kb. 25) kiállításai során persze kapcsolódnak a képekhez a tömör szövegek is (pl. a Lepel története, a C 14-es vizsgálatok eredménye és azok felülbírálása, a „mi történt azután” kérdése stb.). A megnyitó előadás szóbelisége találkozik a személyes kérdések-válaszok olyan lehetőségével, mellyel az igehirdetés nem rendelkezik. A kép, a szöveg és az élő dialógus ezzel az evangelizáció területén és kereteiben valósíthatja meg azt az összegezést, melyről Wagner az operával kapcsolatban álmódott. Lehetővé teszi a képek tesztpróbáját is. Sokaknak pedig olyan élményt nyújt, amely akár életreszóló is lehet. Az „életre-keltett” Lepel tehát segítheti, szolgálhatja a maga eszközeivel a személyes hit életre-keltését is. Tovább viheti, kiegészítheti azt a megrendítő hatást, melyet az eredeti vagy annak fotómásolata eredményez. Mert aki veszi magának a fáradságot, hogy komolyabban foglalkozzék ezzel az Üzenettel, az – mint a Rómába látogató amerikai tudósok – más emberként tér vissza a hétköznapokba, létformájának megszokott támaszpontjára.

A lepel tulajdonosa a pápa (hagyaték útján), őrzési helye azonban változatlanul a torinói Szt. János székesegyház királyi kápolnája. Az 1997 évi tüzeset után a legkorszerűbb védelmi berendezéssel látják el.

A Torinói Lepelre irányuló fokozott figyelmet nem csupán Secondo Pia centenáriuma biztosítja az 1998-as esztendőben, hanem ugyanebben az évben a Lepel kiállítása is. Az megismétlődik a második ezredfordulón, 2000-ben, amely Jézus születésének második milleniuma.

Azzal a reménnyel fejezem be a beszámolót, hogy a jelentős anyagi és energiaigényes munka nem volt számomra hiábavaló. Talán képes lesz majd a kommunikáció különféle útjain valamit hozzáadni ahhoz az evangelizációs energia-készlethez, mely a Lepel eredeti Arcát és a Testet jellemzi.

Összefoglaló visszapillantás

Van-e eredménye elméleti és gyakorlati kutatásaimnak? Az utólagos mérlegelés visszapillantó tükrében elméleti vonatkozásban elsősorban a **kezek pozícióját** említeném a temetkezési módokkal kapcsolatban. Az erről szóló tanulmányomat a Collegamento pro Sindone közölte. S bár Werner Bulst már utal rá Blinzlerrel szemben, mégis szükséges volt a behatóbb vizsgálat ebben a kérdésben. Számomra majdnem biztos, hogy Jézus Krisztust kumráni módon temették el, ami a kézfejek pozícióját illeti. Nagyon valószínű, hogy akkor viszont János apostol helyezhette el így a kezeket, aki járatos volt Kumrán erődokolostorában, s feltehetően tanult is ott. Ugy szintén következhetni lehet arra, hogy Keresztelő Szent János kezeit is hasonló – X alakú – pozícióban helyezték el a tanítványok.

Új felismerés a **vállficam**, melyre ugyan mások következtettek – egymástól teljesen függetlenül –, de magam kísértem meg összképbe foglalni az indokolt meglátást. Tanulmányt is írtam róla. Az összképhez érvként járul, hogy az általam rekonstruált test-képen jól láthatók a vérvnyomok, melyek a jobb mellbimbó fölött gyűltek össze nagyobb arányban. Ez is igazolja a már bizonyított szabálytalan karpozíciót az agóniában (ld. 22/B. ábra), vagyis azt, hogy a jobb váll esetében, s a bal kar tartotta inkább a Testet.

Az általam rekonstruált Testen egyértelmű a **karok asszimetriája**, ami az eddigi testképek ábrázolásmódjának korrigálását igényli. Ugyanígy módosítani kell a bal térd ábrázolását (oldalnézet), amely meghajlítva merevedett meg. Ezért hiányos – többek között – a Werner Bulstnál közölt ábra.

Nem volt fölösleges a **hajkutatás** sem részemről. Ezzel kapcsolatban meglepő felismerés, hogy az eredeti Lepel-kép szinte minden vonatkozásban megadja a támpontokat a rejtvényfejtéshez. A vércsíkok például kirajzolják az orr vonalait. A haj pedig a méltóságjeljes hullámvázson belül megmutatja a göndörületeket.

A „Lepel Emberének” Testét mérések alapján „restaurálva” és kiegészítve új lépést próbáltam tenni azon az úton, melynek mérföldkövei: Secondo Pia és Enrie fotói, Jackson és Jumper három dimenziós testábrázolása, továbbá Tamburelli színes háromdimenziós fotói. A teljes Test és az Arc „rekonstruálása” szükségessé tette a **fénymásolás technikájának** felhasználását, s vele egy új lépést. Eszerint az ilyen jellegű kezdeményezések ügyében a fotóktól el kell jutnunk a fénymásológig. Ezzel az új módszerrel lehet például az eredetiből átmenteni az áthozható képi elemeket a rekonstruált ábrázolásba.

Az Arc „életre-keltése” szintén olyan lépés, melyet érdemes volt megtenni. Az ilyen kísérlet ugyan az egyéni látásmód szubjektivitását nem kerülheti el, de ez bizonyos mértékig még a fotózásra is érvényes. Voltaképpen úgy tekinthető, mint a **Torinói Lepel Arcának képi értelmezése**, különböző megközelítésű interpretációja. Ez nem csupán jogos, ha a Lepel-kép karakterét maximálisan figyelembe veszi, hanem szükséges is. Mert enélkül jönnek az üzleti szempontoktól motivált „pótmegoldások”, melyek indokolatlanul hivatkoznak a Lepelre. Legfeljebb annak ihletében készültek. A kísérletek során persze sokféle képet kell készíteni, hogy mindig közelebb kerülhessünk Jézus élő arcához. Érdekes, hogy a fotóportrék különbözősége mennyire érthetővé teszi a Jézus-arc bizonyos eltéréseit.

Kísérleteim feltehetően az arckutatás módszeréhez is tudnak majd új és használható szempontokat adni. Sőt talán alapvetésnek is tekinthető, amit a fénymásolók segítségével a Lepel-kutatásban megkísértem.

Képek

1. kép

*1. kép
Teológus koromtól vonzásában tartott a Krisztus-Arc misztériuma.
Krisztus Pilátus előtt*

2. kép

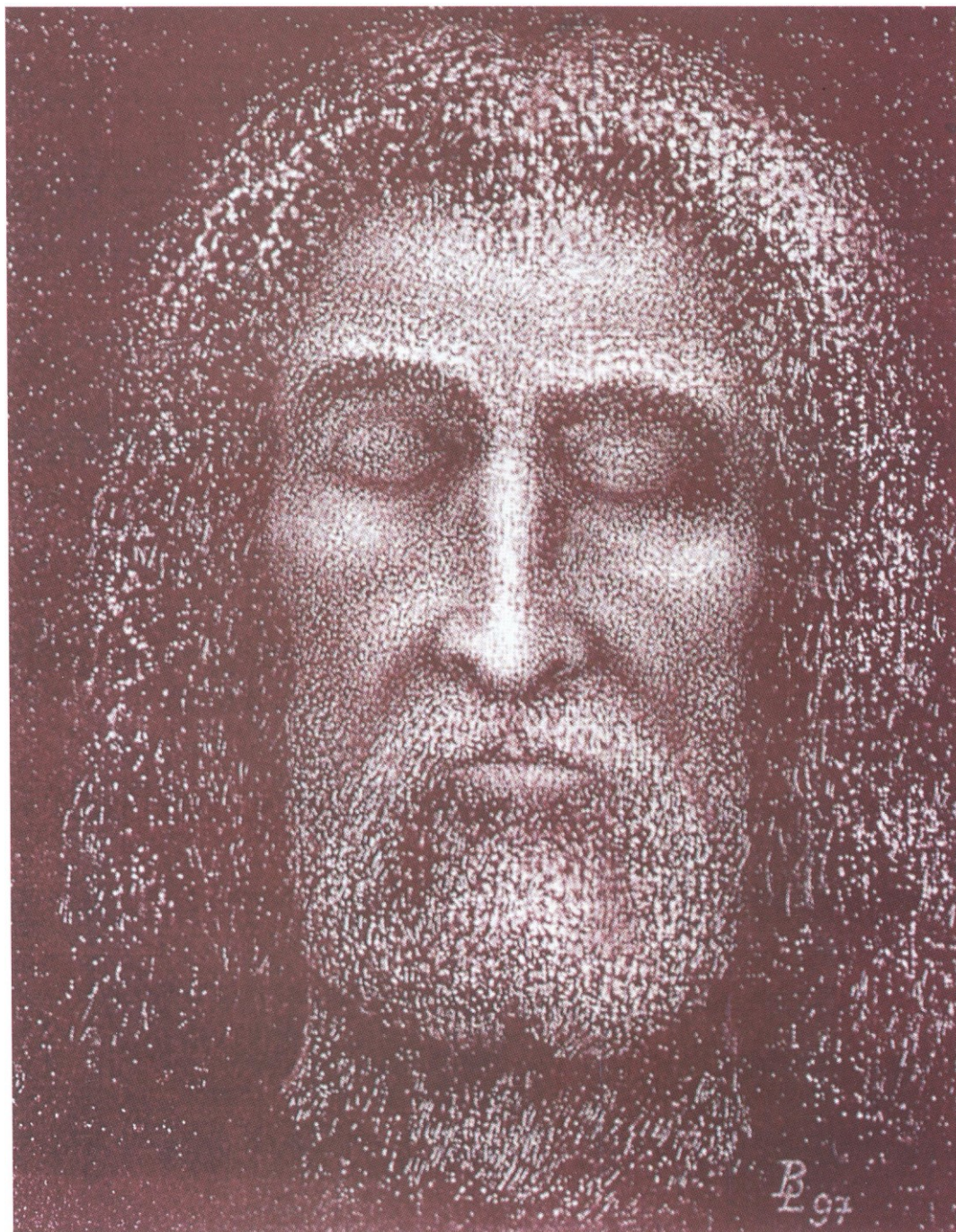

2. kép
Királyfej (olaj), 1970

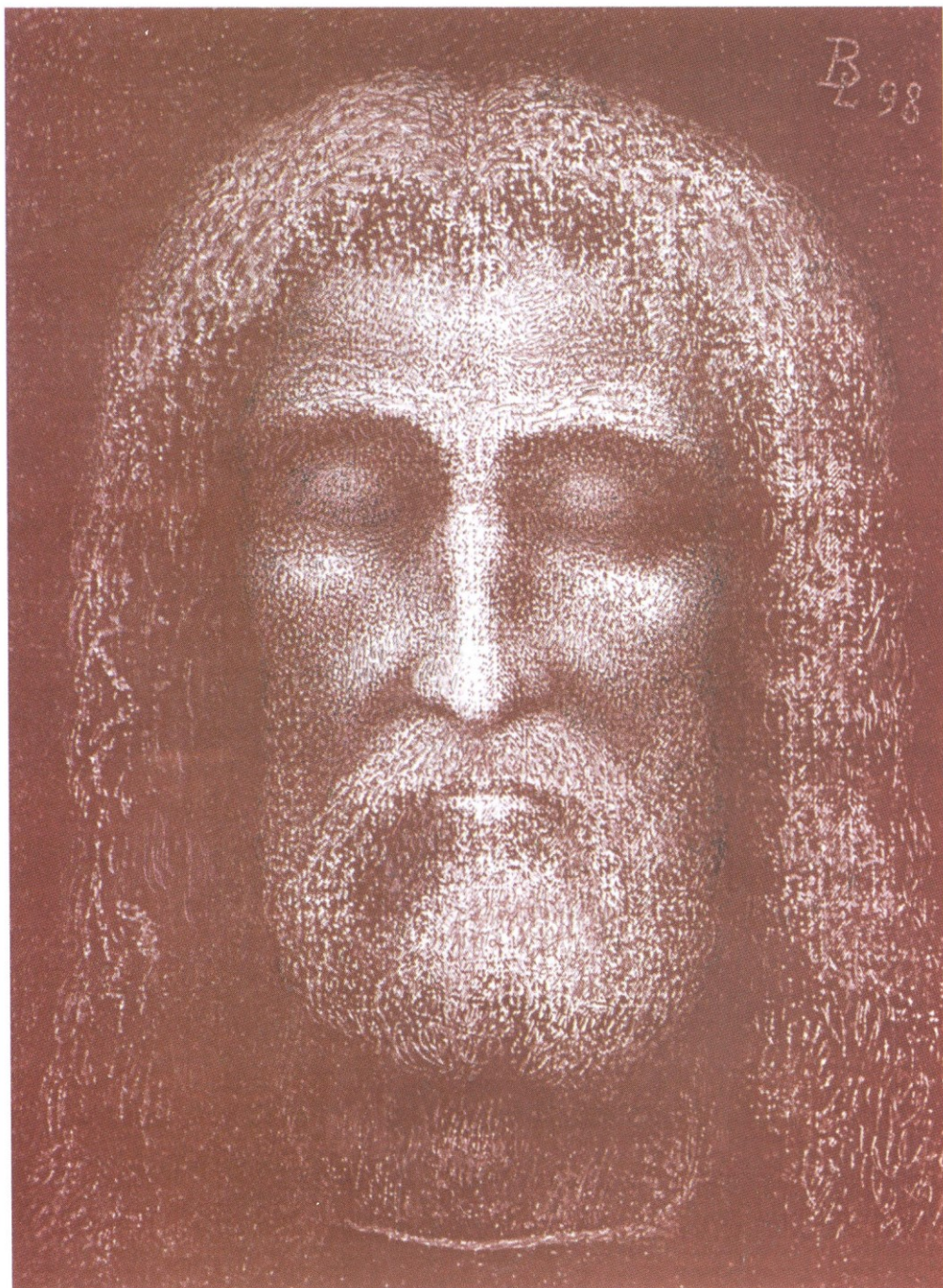
3. kép

3. kép
Üdvösség-történet dióhéjban (intarzia), 1969

4. kép

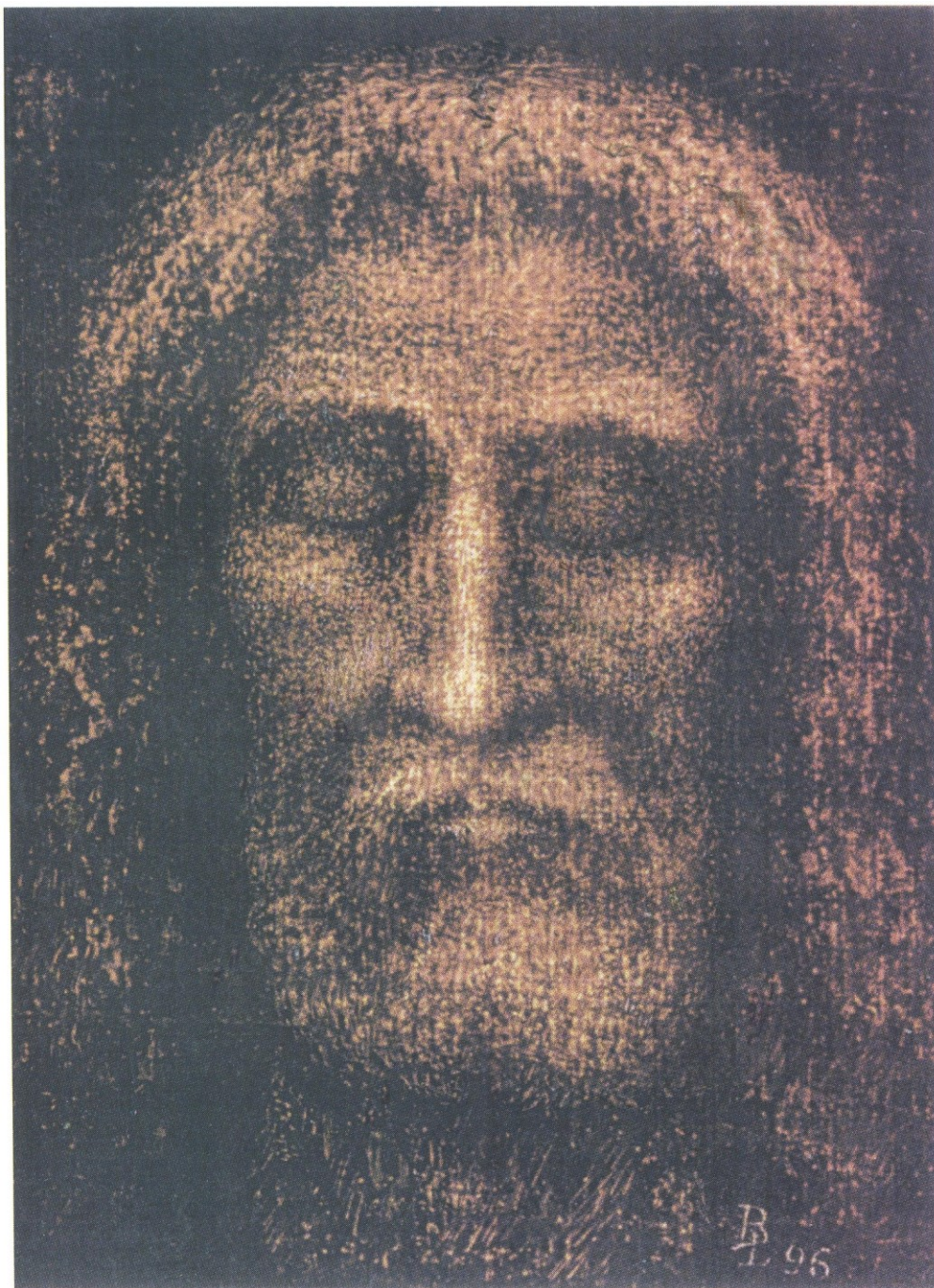

4. kép
Nemes vonású férfiarca a „Lepel Emberéé”

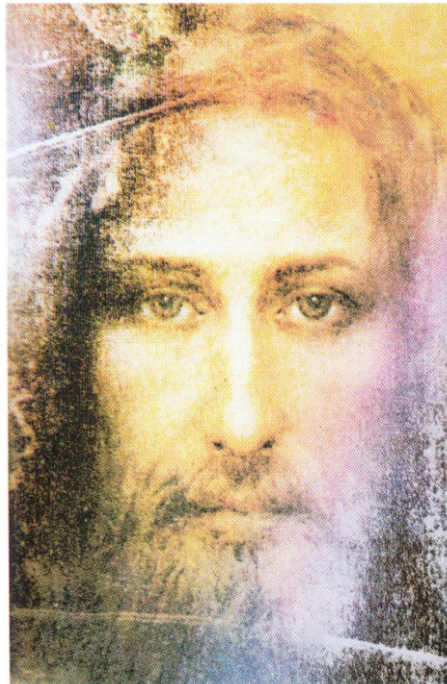
5. kép

5. kép
„Arcodat keresem”

6. kép

6. kép
Az első sikeresen megközelített arcmás. „Ő az!”

7/A–B. kép

*7A. kép
Hollywoodban született?*

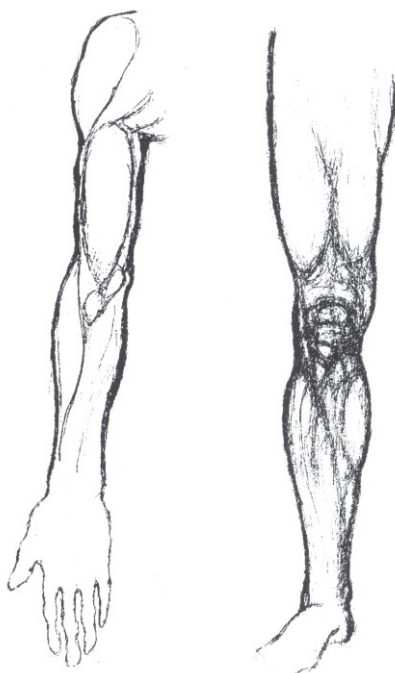

*7B. kép
Tamburelli három dimenziós fotója*

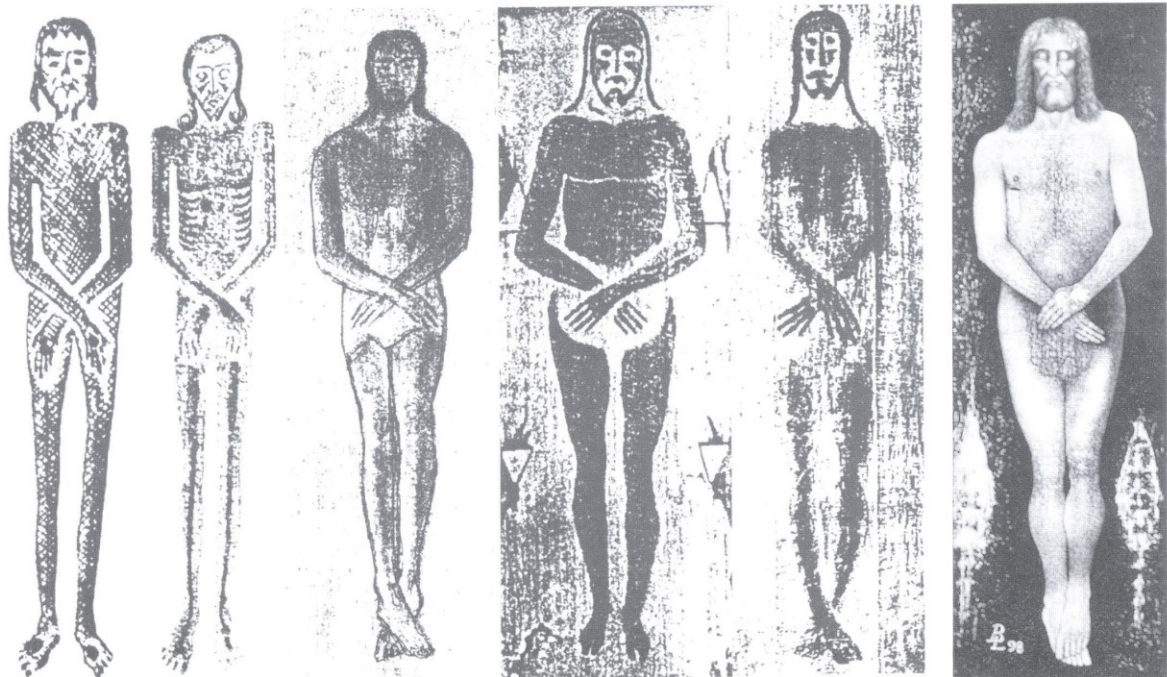
7/C–D. kép

*7/C. kép
Subad sumér királynő rekonstruált arca*

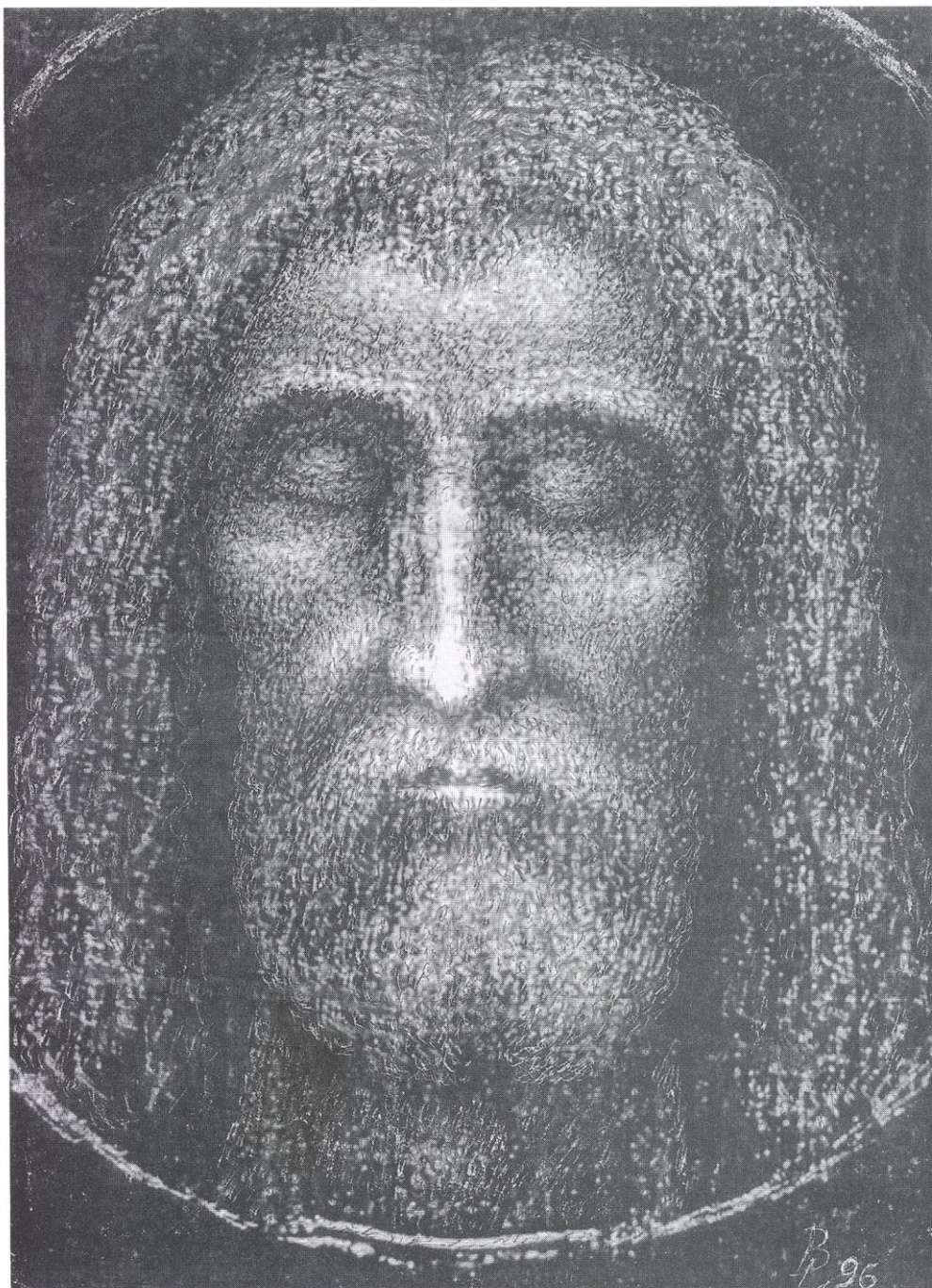
*7/D. kép
Tanulmányok – kéz és láb – Barcsay könyve alapján*

8. kép

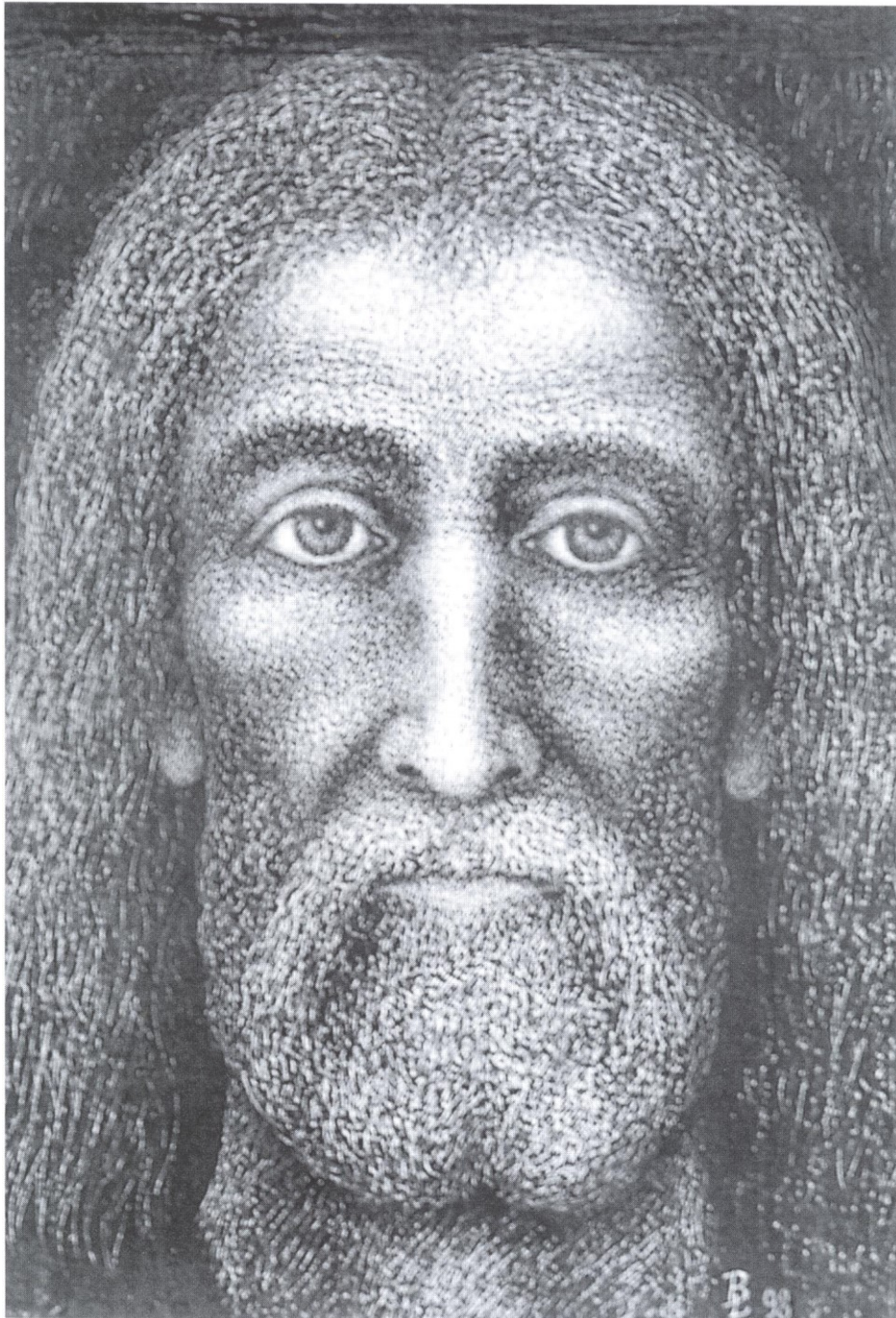
8. kép

Az „elődök”. A Lepelről nagyon sok „kópia” készült

9. kép

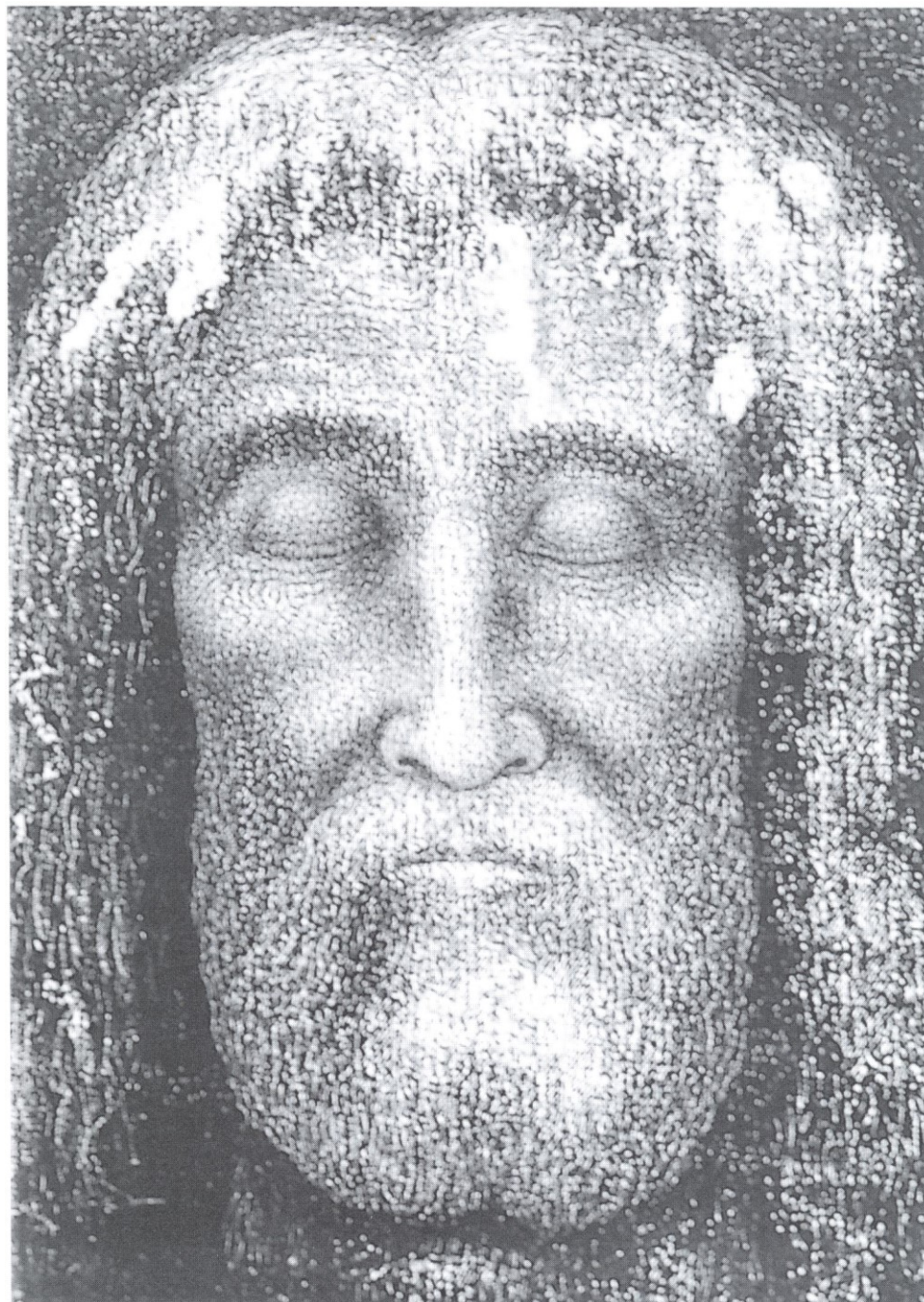

9. kép
A fiatalabb Krisztus-Arc, rajta a vállalás alázata

10. kép

*10. kép
A Lepel alapján életre-keltett Arc.
Egy hosszú kísérlet végeredménye*

11. kép

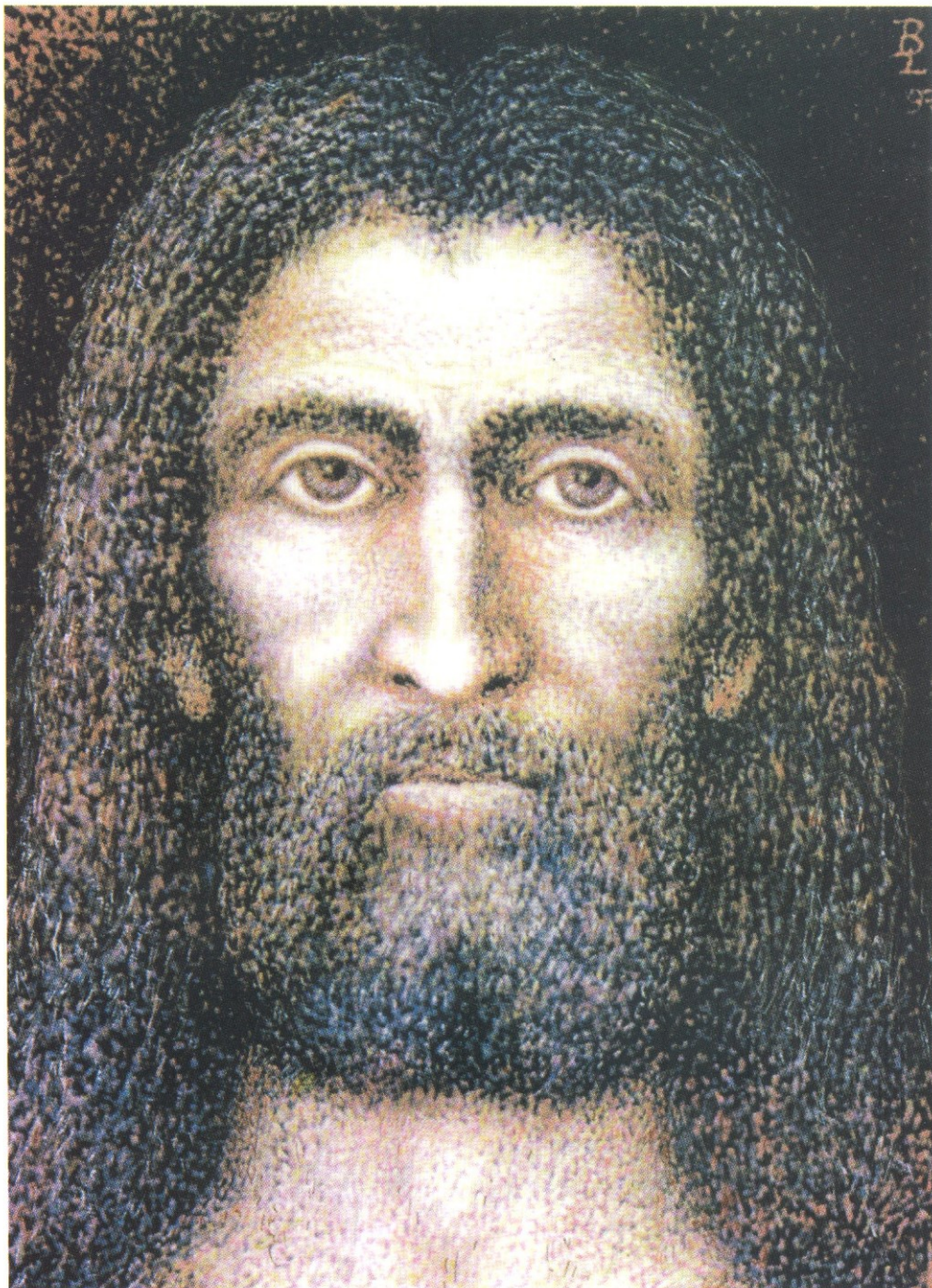

*11. kép
A halott Arc legjobb megközelítése (már fiatalabb vonásokkal)*

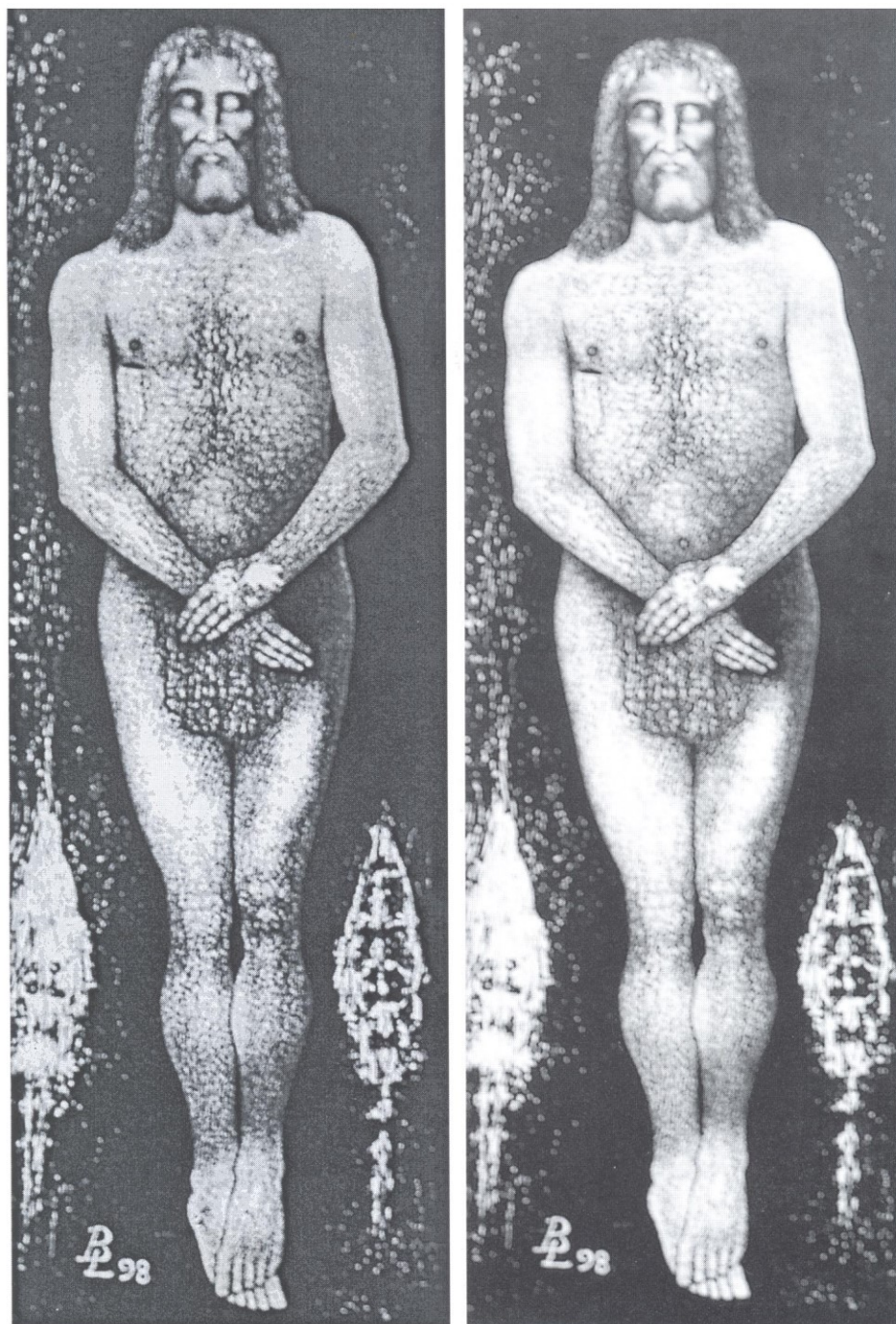
12. kép

*12. kép
„A Fájdalmak Férfia”*

13. kép

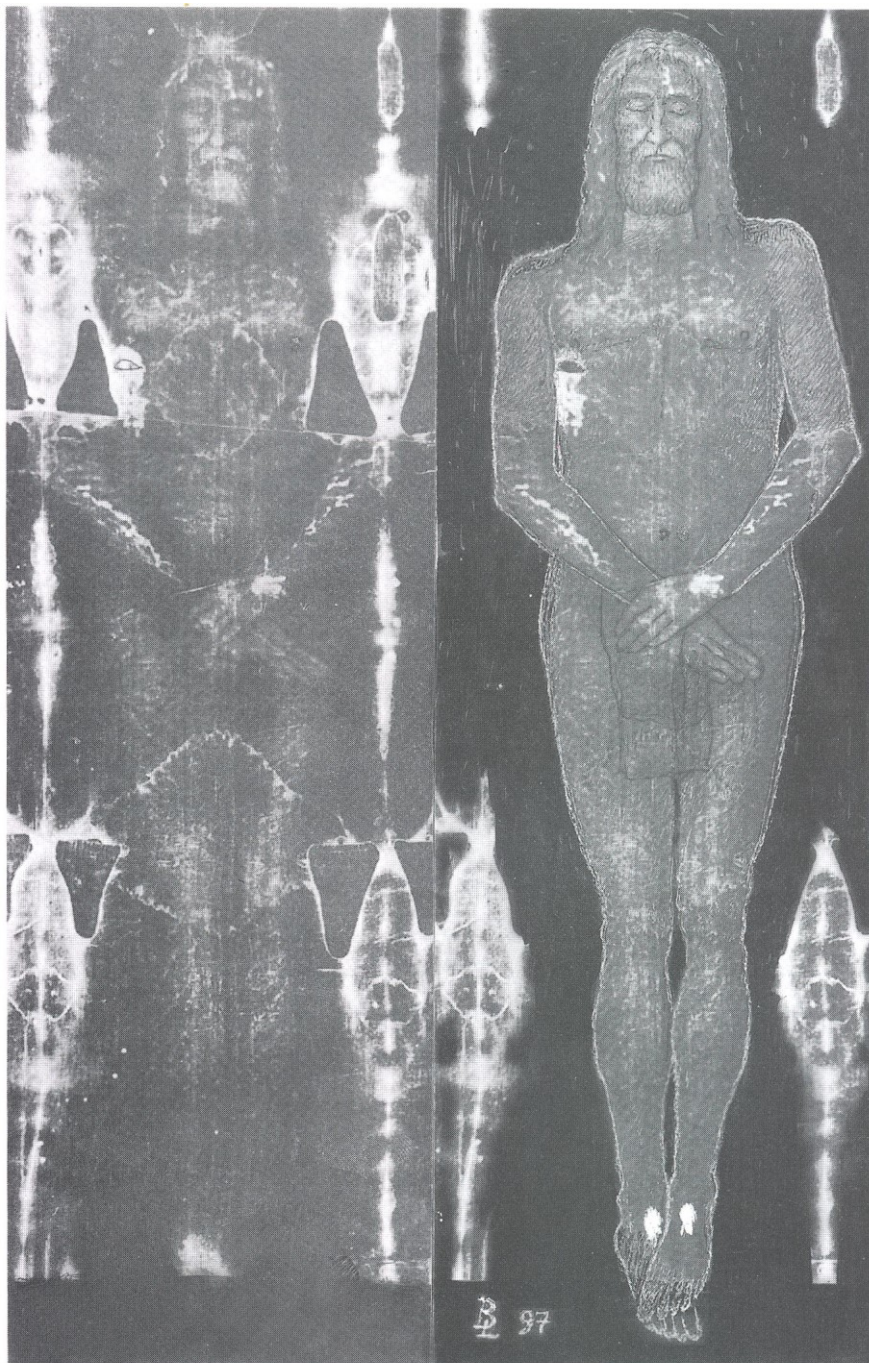
*13. kép
Az Arc-kutatás végeredménye, a Lepel-Arc karaktere alapján*

14/A–B. kép

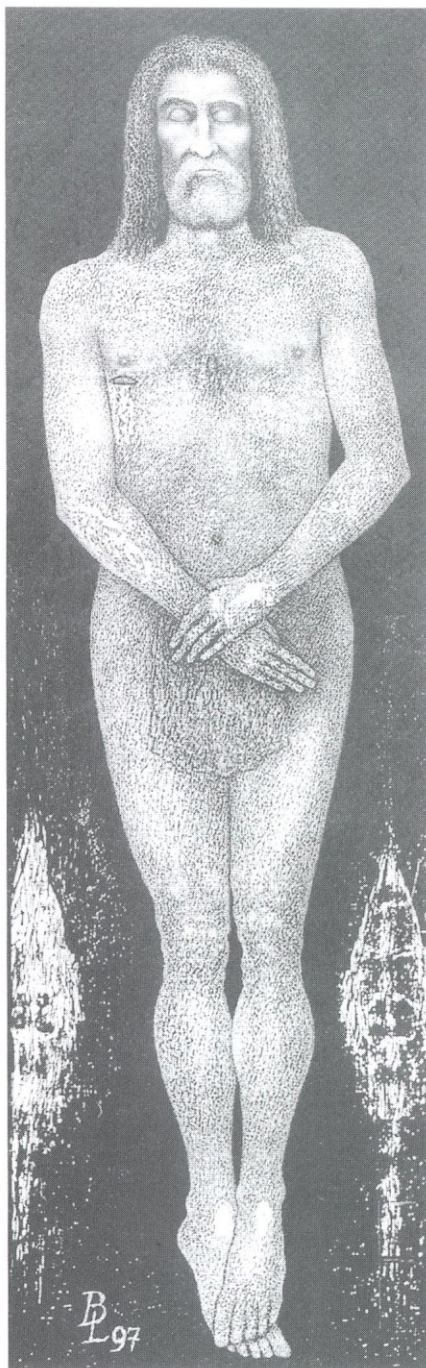
*14/A. kép
Testkép a mérések után
(normál)*

*14/B. kép
A Test-arányok végeredménye
(a mérések után)*

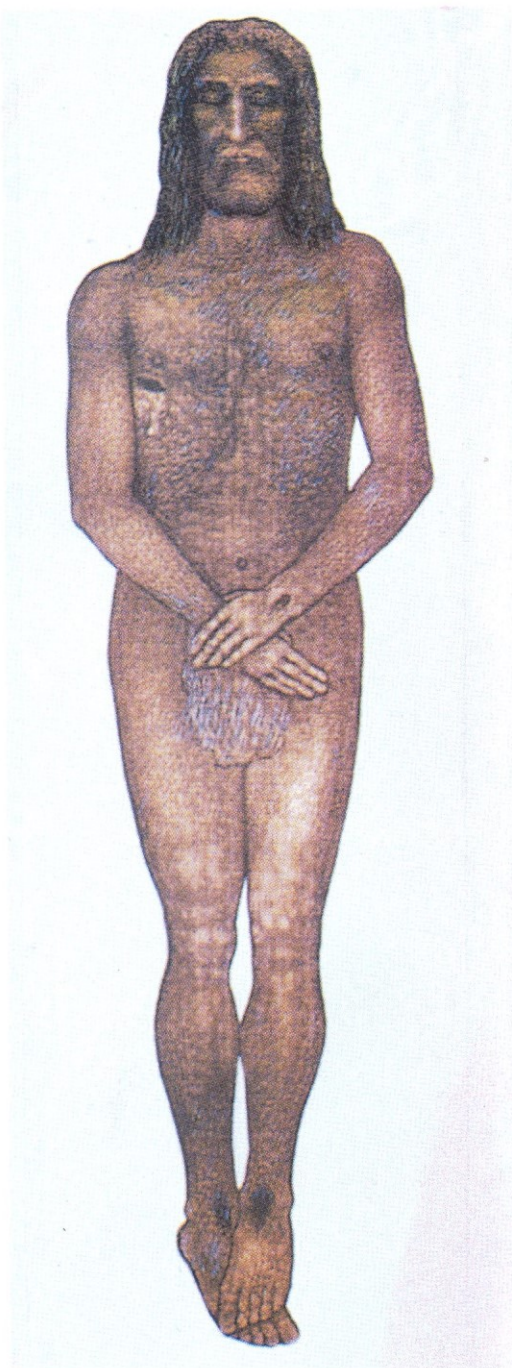
15. kép

15. kép
Az eredeti testkép és annak „restaurált” változata

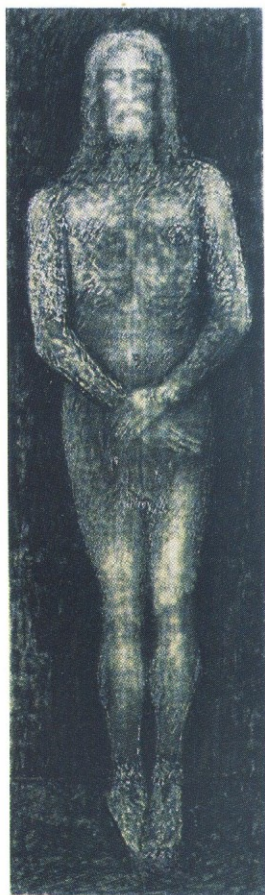
16/A–B. kép

*16/A. kép
A 178 cm-es életnagyságú
testkép fotója (a mérések után)*

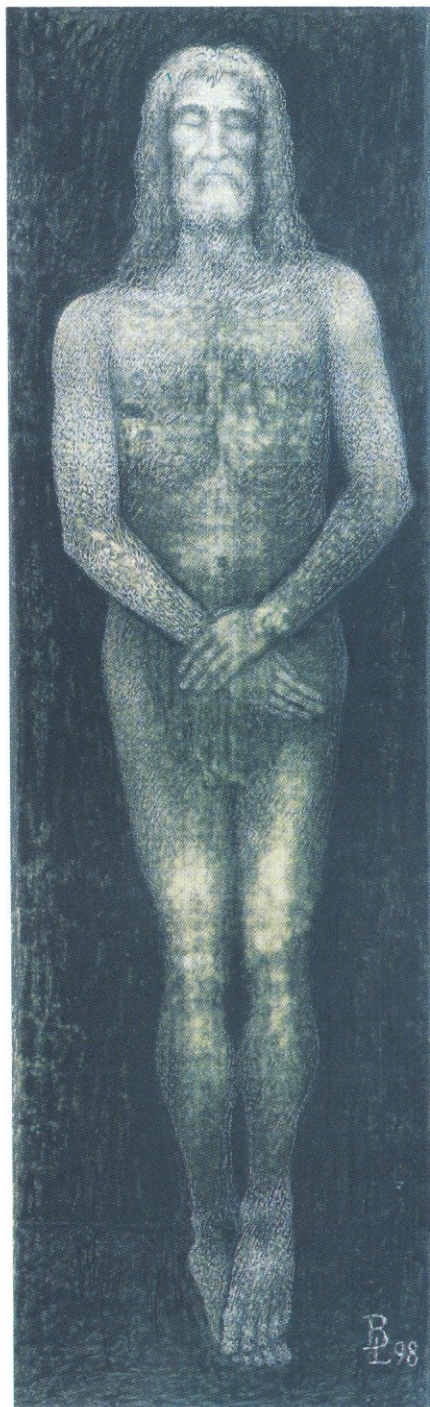

*16/B. kép
A testszínben kivágott testkép
(a mérések után)*

17/A–B. kép

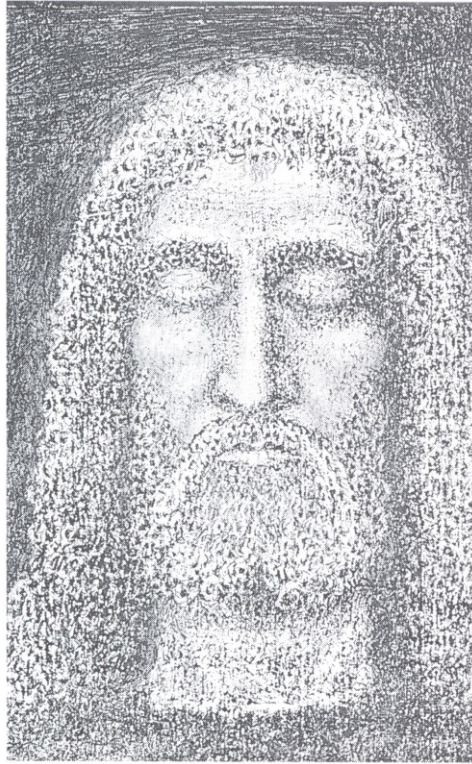

17/A. kép

17/B. kép

*A testkutatás végeredménye.
A kiegészített részek jól láthatók. Célhoz értem*

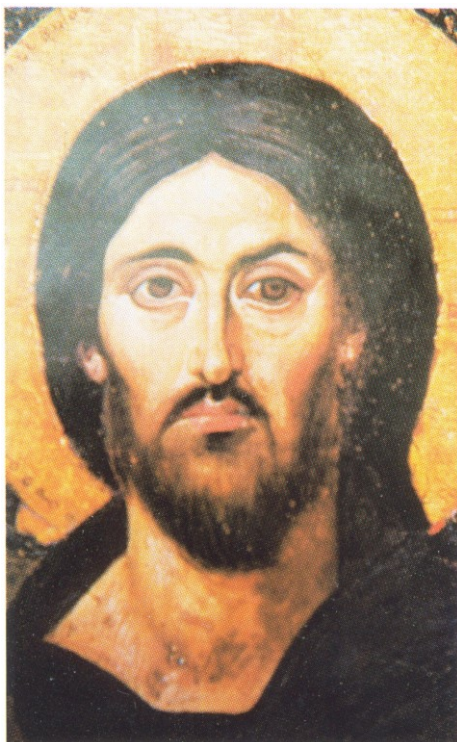
18/A–B. kép

*18/A. kép
A hajkutatás eredménye.
A Lepel Emberének haja, szakállja stilizáltan*

*18/B. kép
A Pray kódex ábrája (1200 előtt)*

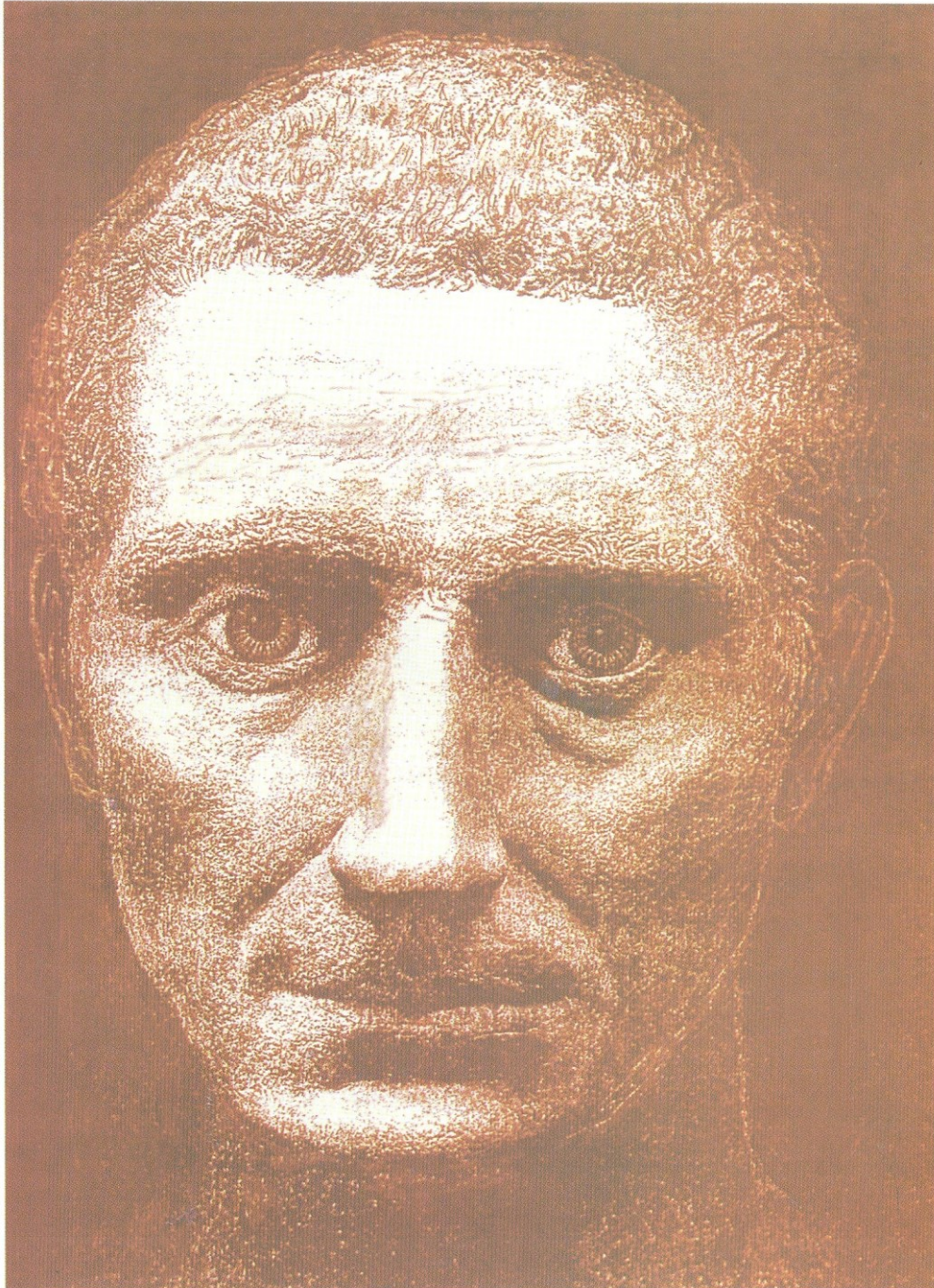
18/C–D. kép

*18/C. kép
A Sínai hegyi Szt. Katalin kolostor híres 6. századi Krisztus-képe*

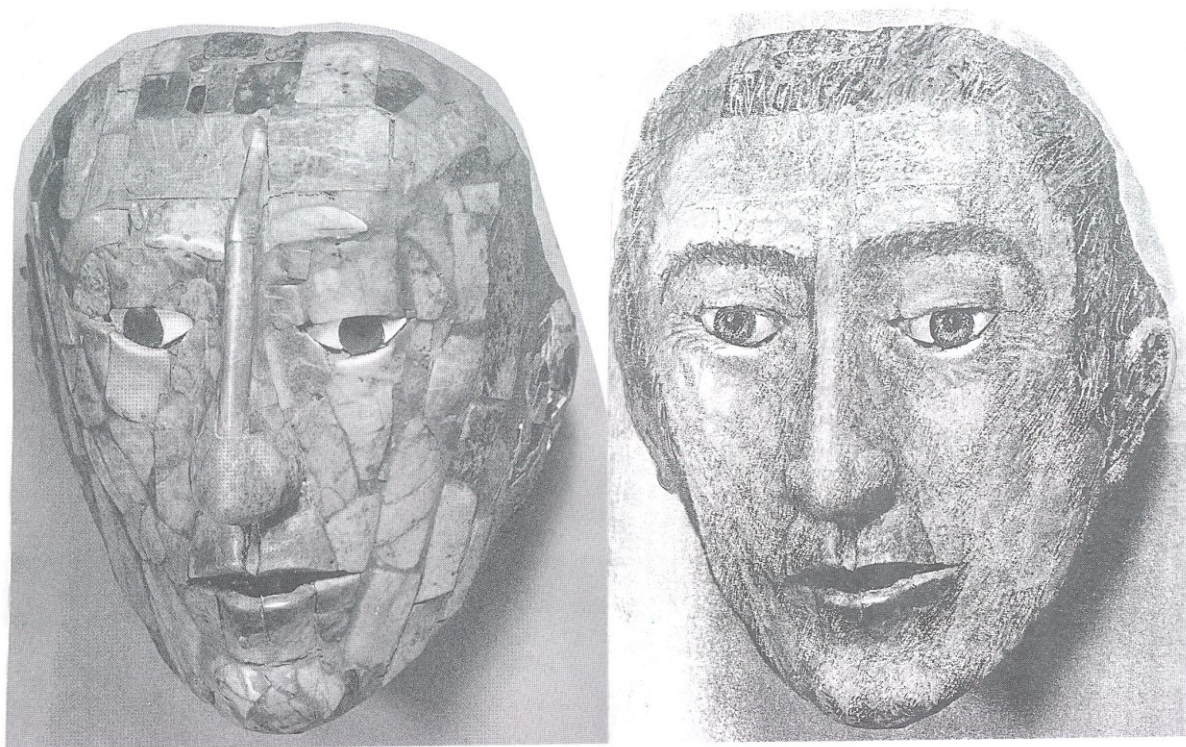

*18/D. kép
A novgorodi Krisztus-Arc (1200 körül)*

19. kép

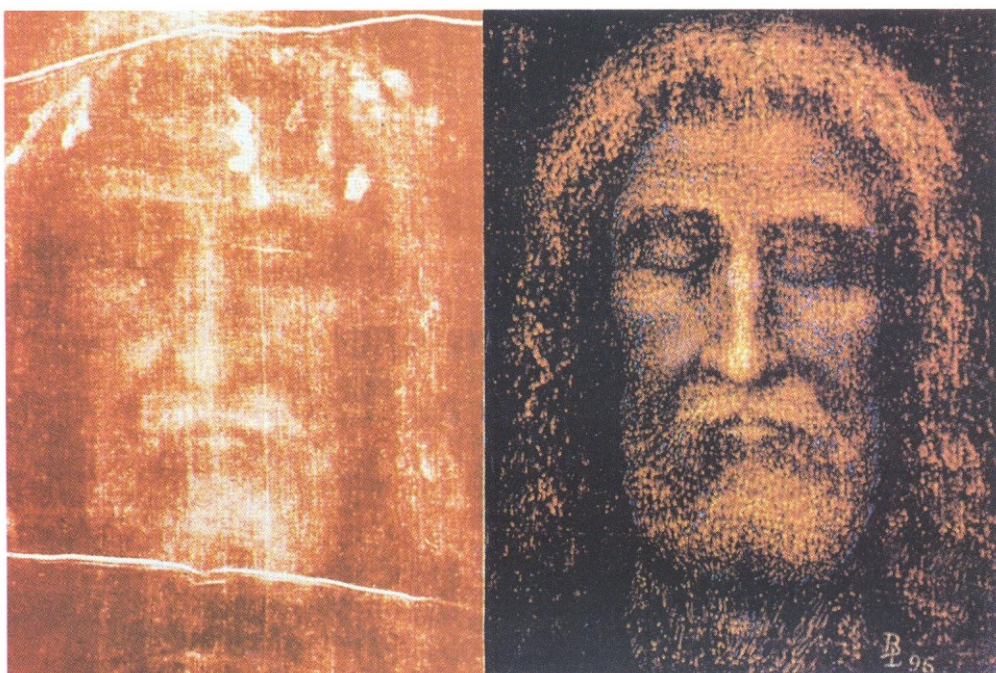
*19. kép
Julius Ceasar arca a halotti maszkból „éltre-keltve”*

20. kép

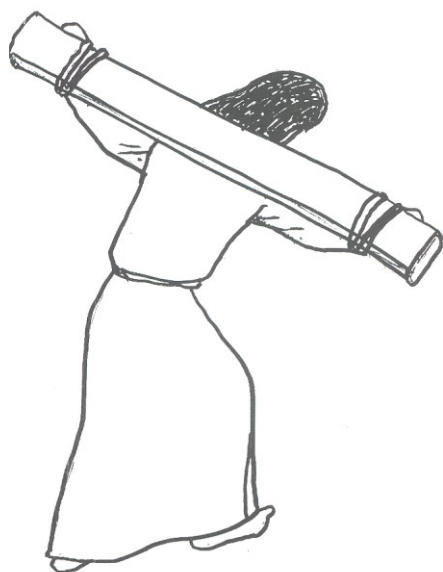
20. kép
A Palenque-i ember jade-kő portréja és „rekonstruált” változata

21. kép

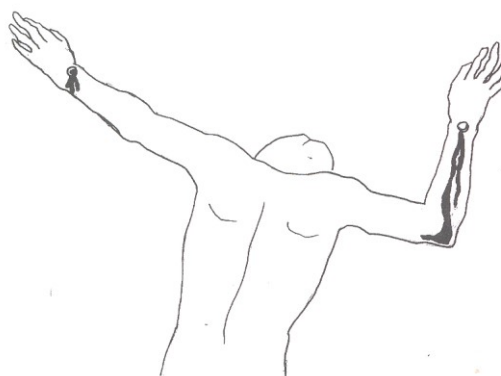

*21. kép
Az Arc „éltre-keltése” a fotóhoz igazodik*

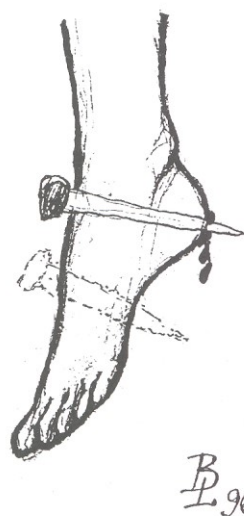
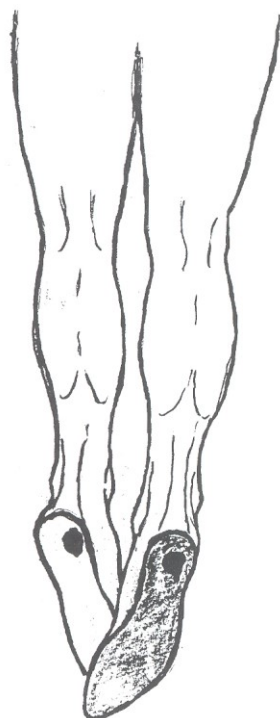
22/A–C. kép

22/A. kép
Így vitte

22/B. kép
A kezek pozíciója az agóniában

B
I. 96

22/C. kép
A lábfejek pozíciója

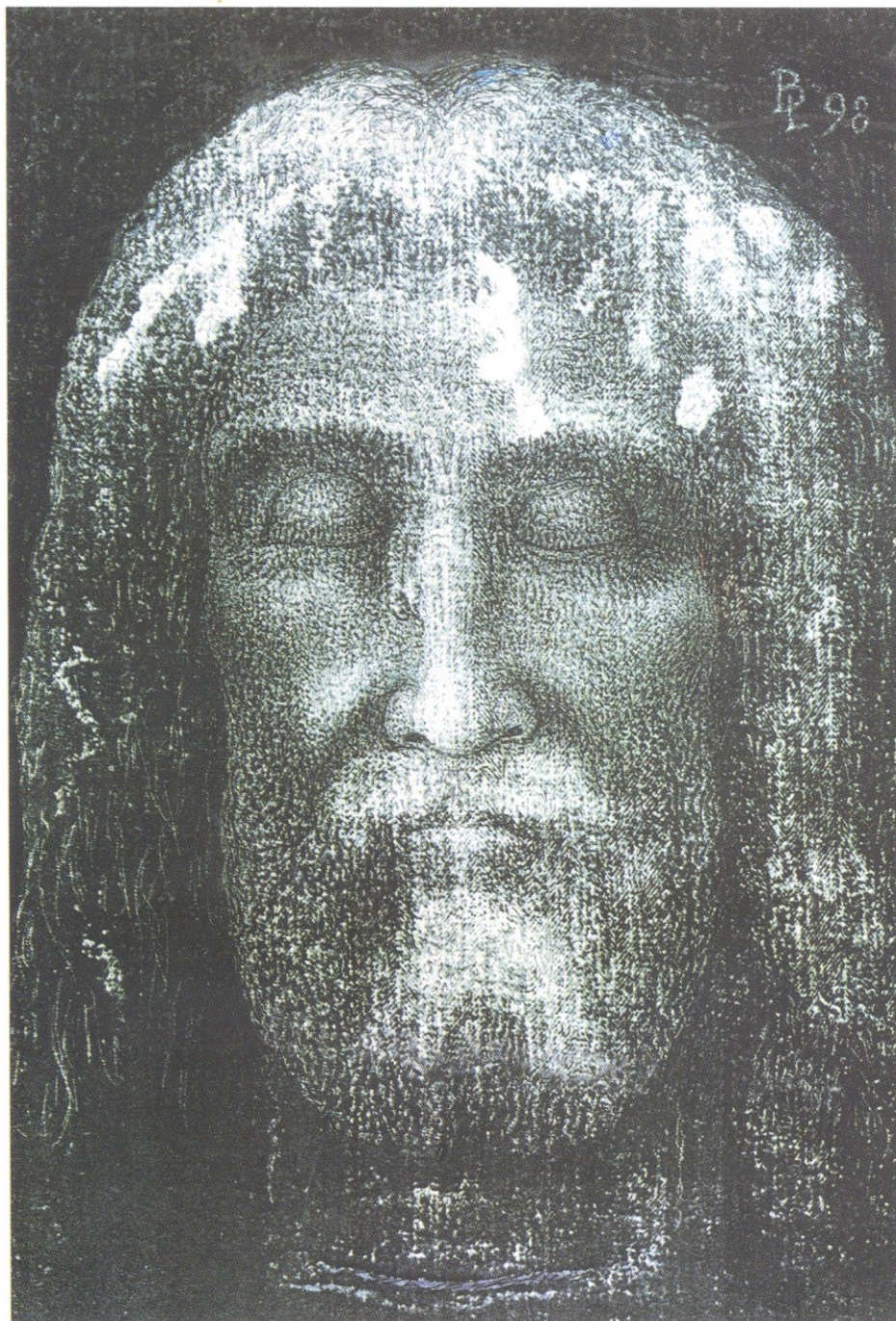
Utószó

Már csaknem nyomdakész állapotban volt az arc- és testkutatás eredményeinek anyaga, amikor hosszabb kényszerszünet következett a nagyhét és húsvét időkeretében. Ez a kis idő azonban termékenynek bizonyult. A kecskeméti kiállítás után nagypénteken jutottam legközelebb az Archoz. A húsvét utáni napokban pedig egy nem remélt közvetlenségű kép keletkezett, melynek vonásaiban két év szenvedélyes kutatásának minden tapasztalata nyomot hagyott. Az arcsontok világosan kirajzolhatókká váltak a hézagos eredeti nyomán. Az egyik arcfélteke meglévő képi információi segítették a másik hiányainak diszkrét pótlását. Az eredeti fotójának fénymásolatából szinte „előhívhattam” az Arcot, olyan megrendítő közelségben, amit egyetlen korábbi kísérletemmel sem tudtam ilyen szinten megoldani. Erősen kihúztam az Arc karakterét meghatározó vonásokat, melyeket később visszatompítottam. Tisztán kirajzolódtak a szemek alatti redőzet vonalai és a szemhéjak. Az eredeti kópiájából nem sikkad el semmi lényeges, de az Arc harmóniája érdekében a kosárszerű töviskorona okozta vérpatakoknak csak a meghatározó kontúrajai maradtak meg. A lényegi jellemzők egy árnyalattal élesebben, stilizáltan jelennek meg az arcmáson. A homlok felhajnallik a sötét homályból. Az orrcimpák is harmonikusan kihozhatók a bizonytalan vonalak rendezetlenségéből. A bajusz és a szakáll a kópia vonalai nyomán kiegészíthető. A fej eredetiből átmentett háttere elsötétül, hogy ne zavarjon bele a képbe. A hátoldal hajtetőjét összekötő kehelyszerű csíkokat is el kellett tüntetni, hogy a hajkorona kiegészíthető legyen. Az Arc térképén nem szabad satírozni. Az „elviszi” a kép karakterét. A pórusok csigavonalait kell megkeresni – mint a szem alatti erezeteknél –, hogy azok finom mozaikszemeiből épüljön ki az Arc. A homlok ráncai is fölsejlenek. Különösen az kelt csodálatot, amelyet a homlok vérpatakjának begömbülő csíkja alapján lehetett meghatározni. Aprólékos munkával kell az egyes pórusokat az Arc egészének harmóniájában a kellő tónusszintre emelni vagy süllyeszteni. A tónusok megtalálása nagyon lényeges. S az eredmény? Egységes harmóniában bontakozik ki az Arc, melyet ajánlatos félárnyékban szemlélni. Nehéz leírni a hatást. Átszellemült szépségű férfiarc, finoman sémi karakterrel. Ez már nem idősebb a koránál – maximum 35 év –, melyet a tudományos kutatás megállapított. Megfelel a Test „ideálnormál” felépítésének is. Főnség és a szolgálatvállalás alázata rajta. S talán a készülődő mosoly is. Már megnyugodott. A rábízott és önként vállalt feladatot elvégezte.

Már semmi kétség nem marad bennem. Ez ő. Olyan közvetlenségben, és olyan élethűen a halálban is, hogy egyetlen megelőző kísérletemmel sem voltam képes ennyire a közelébe kerülni. Pedig hányszor éreztem úgy, hogy már megtaláltam. Amikor vallattam az Arc pórusait és vonalainak töredékeit, már nem tudtam, mi a különbség nappal és éjszaka között. Ezzel talán megfelelő módon befejezhetem a restauráló-rekonstruáló-reintegráló kísérletet (ld. a 23. képet).

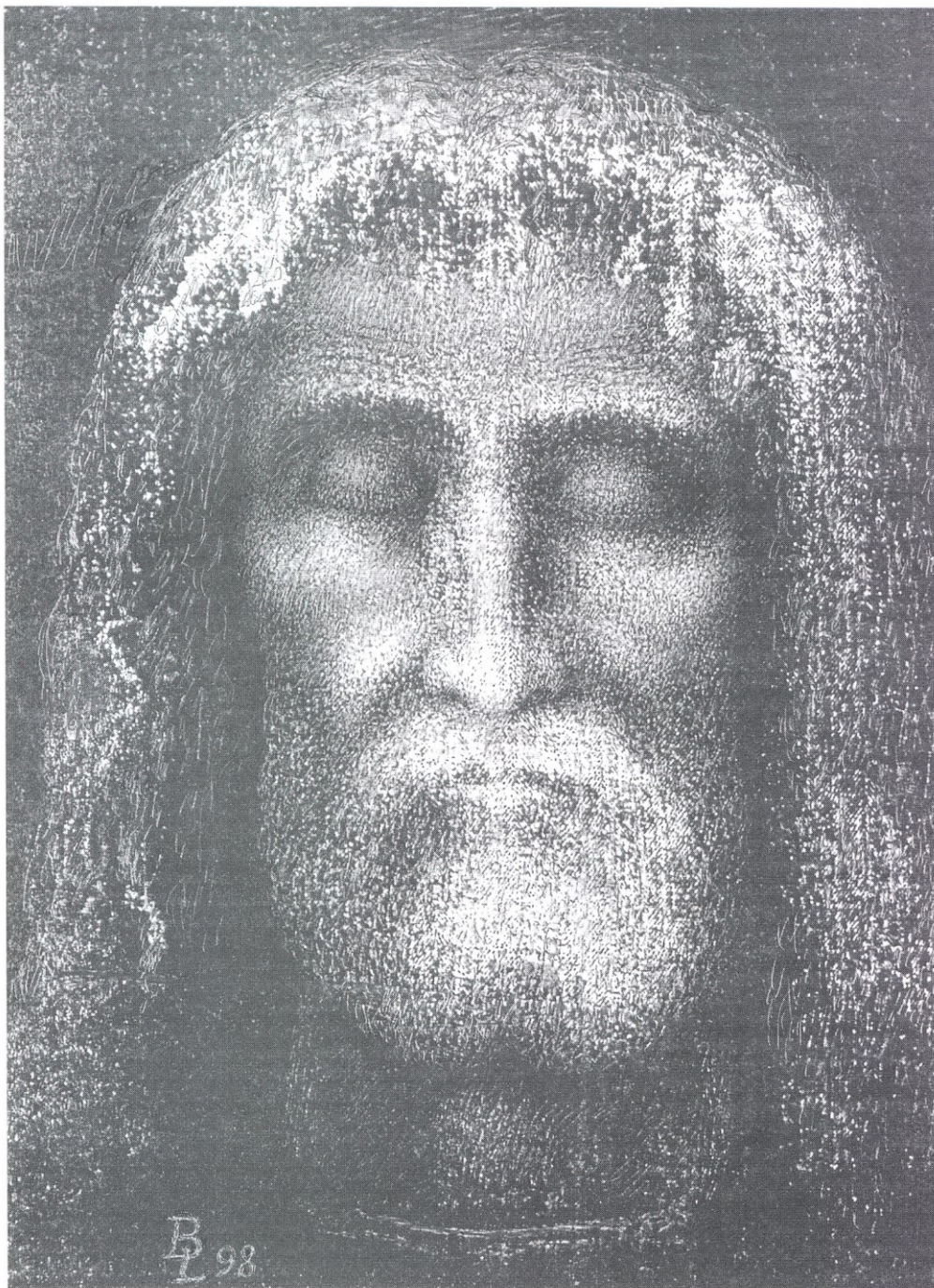
Ehhez a képhez csatolom azonban az arckutatás utolsó fázisának két másik képét is, amely hozzájárult ahhoz, hogy még közelebb jussak Jézus arcához. A két kép egyúttal érzékelteti, hogy a három különböző stílus milyen sajátos megközelítési módot realizál. Egyik a világosság-sötétség kontrasztjában szinte misztikai jellegű látomást idéz (a 24. kép). A másik viszont grafikai jellegű. Fekete-fehérben talán ez az, amely a lezárt szemek ellenére is leginkább megközelíti az élő Jézus arcát. Ezen már nincsenek ott a vérnyomok. Kidolgozása pedig összefoglalja az eddigi tapasztalatokat.

Köszönöm, hogy ennyire megmutattad Arcodat.

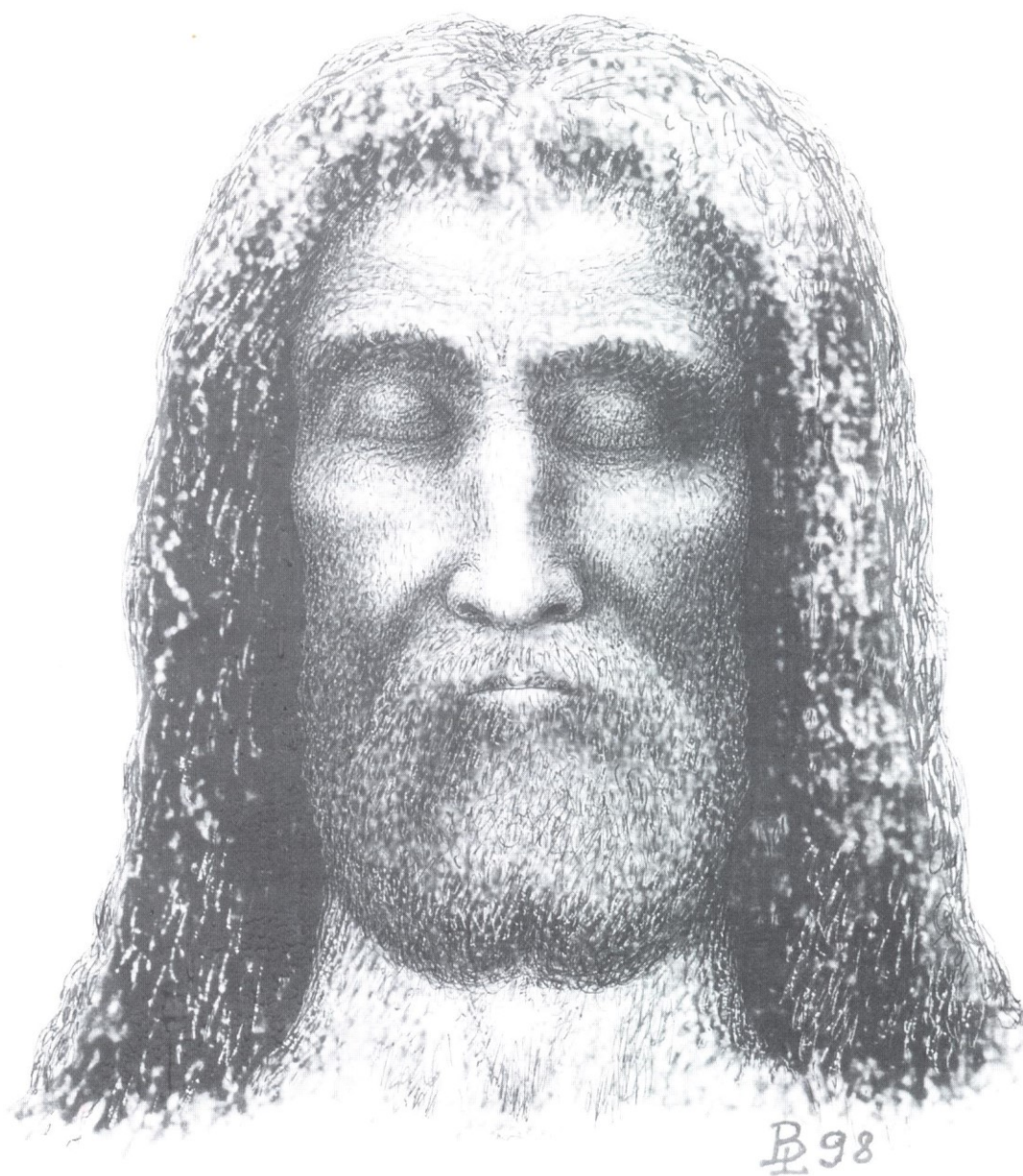

23. kép

Az eredeti talán legkarakterhűbb rekonstrukciója

24. kép
Sötétségből a világosságba

25. kép
Grafikai stílusú élő Krisztus-Arc a Lepel karakterével

A Torinói Lepel főbb történeti adatai

Kr. u. 30. április 7. Jézus keresztre feszítése és eltemetése. A halotti lepel az üres sírból talán Jánoshoz, vagy még valószínűbb, Arimat Józsefhez kerül vissza, aki vásárolta. A zsidó háború előszelében – 68 előtt – a keresztények elhagyják Jeruzsálemet, magukkal víve a nagyértékű relikviát. Feltehetően Edessza felé menekülnek, hogy a nyugatról és észak felől jövő római seregeket elkerüljék.

Egy 2. századi festményen már feltűnik egy leplen látható Krisztus-arc, Abgar edesszai keresztény királlyal kapcsolatba hozva. A virágpornyomok pollenvizsgálatai utólag igazolják a Lepel edesszai múltját. Edessza (a törökországi Urfa) a Római Birodalom keleti végén volt, az Eufrátesz folyó közelében. Korán kereszténnyé lett város, ahol azonban a pártusok, majd az arabok támadásai elől el kellett rejteni nagyértékű relikviát. A várost árvíz is pusztította. A Szent Bölcsesség templom restaurálása során találták meg újra, 525-ben. Ekkor Madylionnak (a szír lepel szóból görögösítve) nevezték, és már azóta állandó jelzője lett, hogy „Nem kézzel festett”.

944-ben Konstantinápoly, a Keletrómai Birodalom fővárosa Edessza arab szultánjától kapja vissza, megfelelő ellenérték fejében. Augusztus 16-án érkezik meg a Lepel. Nagy ünnepléssel fogadják. A fővárosban ünnepi alkalmakkor összehajtva, törülközőhöz hasonló alakban teszik közszemlére. A Krisztus-arc a negyedik negyed közepén látható. Ez lehetett a Veronika-kendő sugalmazója és számos ikon mintája. A Pray kódex képének alkotója azonban az egész lepelképet láthat (12. század). VII. Lajos francia király 1147-ben konstantinápolyi látogatás során nagy tisztelettel adózik a szent ereklyének.

1204-ben a keresztések elfoglalják Konstantinápolyt. Néhány évtizedes latin királyság következik. Amalriko királynak megmutatják a szent relikviát, mely aztán a keresztések által kerül Franciaországba. Ebben közelebbről a templáriusok szerepe nyomozható ki, akiket azzal is megvádoltak, hogy egy titokzatos arcképet „imádnak”. Körükből Geoffroy de Charny a Lepel akkori őre és birtoklója. Tőle kapja meg a Leplet a Troyes városka közelében fekvő Lirey.

1389-ben már úgy állítják ki Lireyben a relikviát, mint Krisztus halotti leplét, amely zarándokok sokaságát vonzza oda. A helyi püspök azonban hamisítványnak véli – bár nem is látta – és jelenti a pápának. Az első összezapás ez hitelességével kapcsolatban.

1453-ban családi kapcsolatok útján kerül a Lepel a szavojai hercegek birtokába, Chambérybe, a várkápolnába, ahol 1532-ben tűz üt ki. A Leplen látható égési nyomok innen származnak. Ezért nem vehetők ki például a karok körvonalai.

1578-ban kerül a Lepel Torinóba. Nyilvános tisztelete a pápa által már korábban engedélyezve volt. Borromei Szent Károly különös tisztelettel övezi a szent relikviát, mint Krisztus halotti leplét, melyet időnként közszemlére kiállítanak.

1898-ban is kiállítják a Leplet. Secondo Pia ügyvéd lefényképezi, s a kép előhívásánál először pillantja meg annak pozitív formáját a fotónegatív révén. Az élmény revelációként hat mindazokra, akik a pozitív képet meglátják s általa a „Lepel Emberét”. Ez elindítja a tudományos kutatást, melyet a franciák kezdenek el. A Lepel 1. századi eredete még több szempontból tisztázatlan.

1931-ben, egy újabb kiállítás alkalmával Giuseppe Enrie az akkori legkorszerűbb fotókat készíti el a Lepelről, teljes életnagyságban is megmutatva a „Lepel Emberét”.

1939-46-ig Montevergine kolostorában rejtik el a nagyértékű relikviát. A visszavonuló németek Reffo másolatát viszik magukkal.

1978. A Lepel kiállításához kapcsolódóan nagyszabású nemzetközi tudományos kongresszus alakul. A szent relikvia további tanulmányozására különböző tudományágak képviselői fognak össze és érnek el meglepő eredményeket hitelességének igazolására.

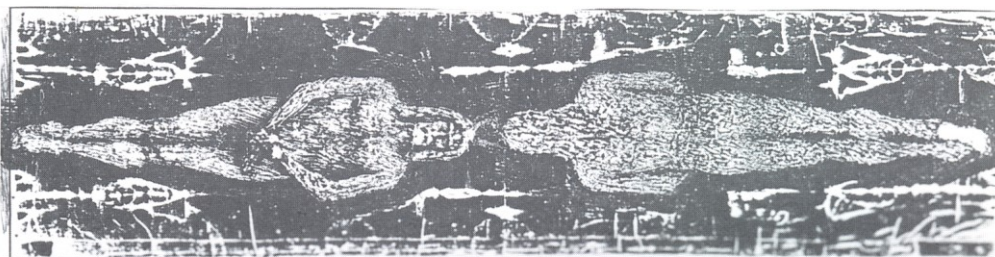
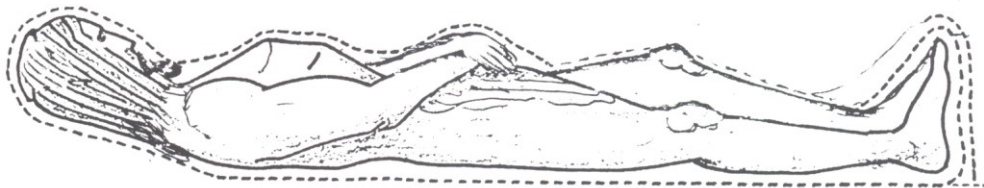
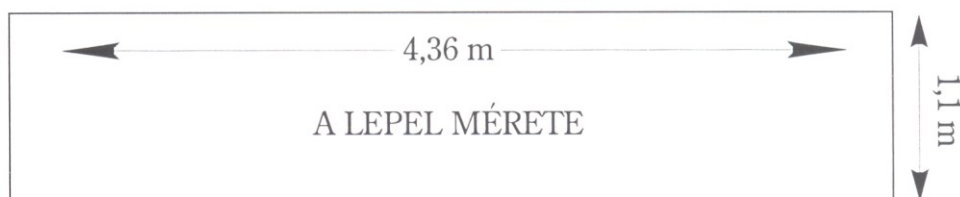
1983-ban II. Umberto végrendeletében a pápának adományozza a szent Leplet, amely helyileg továbbra is Torinóban marad.

1988-ban lehetőség nyílik arra is, hogy három laboratóriumban radiokarbon vizsgálatnak vessék alá a Leplet, de nagyon csekély anyaggal. E vizsgálatok szerint a középkorban – 1260 és 1390 között – keletkezett volna.

1994-ben egy orosz lepelkutató, Kuznyecov, alapos kémiai vizsgálatnak veti alá a Leplet (melyről korábban nem tudott), ismervé a C 14-es vizsgálatok problémáit. Stábjával a Chambéry tűzvész hatását laboratóriumi úton felidézve képletekben mutatja ki a korábbi radiokarbon vizsgálatok hézagait, és elfogadja a Lepel 1. századi eredetét. A francia Rinaudo sugárzás-fizikai- és az amerikai Garza Valdes vérvizsgálati eredményei is a Lepel hitelessége mellett foglalnak állást.

1997-ben tűz üt ki a Leplet őrző királyi kápolnában. A tűzoltók áldozatos közbelépése megmenti a szent relikviát.

1998. Secondo Pia első fotójának centenáriuma és egyben újabb kiállítás éve, mely előzetese a 2000-re tervezett nagyszabású kiállításnak.

A Lepel a Test stilizáltan kiemelt képével, elől- és hátulnézetből

Életrajzi adatok

1929. november 23-án születtem Drégelypalánkon. Gimnazista papnövendékként az Esztergomi bencéseknel érettségiztem, 1948-ban. Akkor rajzoltam meg Mindszenty bíboros arcképét egy szemináriumi látogatásának alkalmára. Teológiai tanulmányaimat a Pázmány Péter Egyetem Hittudományi Fakultásán kezdtem, majd az annak jogutódaként működő Hittudományi Akadémián nyertem el 1955-ben a doktori fokozatot. Egy évi kápláni beosztásom után 1955-ben lettem az Esztergomi Hittudományi Főiskolán a filozófia tanára. Ehhez kapcsoltnan tanítottam esztétikát és a keresztény egyházművészetet is. Az Érseki Főhatóság megbízásával vezettem az Egyházművészeti Bizottság munkáját. Szembenoltár-tervekkel – pl. Nagybörzsöny – és néhány képzőművészeti alkotással is bekapcsolódtam egyes templomok, ill. kápolnák zsinat utáni megújításába. Gyermekkoromtól festettem, rajzoltam. Teológus koromtól fogva tartott a Krisztus-arc misztériuma. Ez magyarázza kötődésemet a keresztút témájához (vö. Fialalok keresztútja). A szobi plébánia-templom keresztútját érzem a legkifejezőbbnek. Az olajfestéshez szükségesnek tartottam volna a főiskolai tanulmányokat. Mivel a teológiát választottam, képzőművészeti adottságaimhoz szerényebb „műfajt” keresve végül az intarziánál kötöttem ki, hogy annak keretében szóhoz juttassam a különböző faminták erezetét a rajzos formákon belül. Esztergomi teológiai tanárságom idején nyílt volna lehetőségem arra, hogy római diszpozíciómmal a Pápai Magyar Intézet ösztöndíjasaként elmélyíthessem tanulmányaimat. Ehhez azonban nem kaptam meg az állami hozzájárulást.

1973-ban lettem az erkölcssteológia tanszékvezető tanára a Budapesti Hittudományi Akadémián. Képzőművészeti tevékenységemet félre tettem, csupán a rajz maradt meg pihentető szórakozásnak számomra, meg az irodalom (Belső színjáték). Külföldi konferenciákon és egyéni tanulmányutak keretében találkozhattam az európai kultúra sok remekművével (katedrálisok, múzeumok). Amikor például 1988-ban egy hónapra meghívást kaptam a Tilburgi Egyetem Katolikus Fakultásától, csaknem kötetlenül utazhattam be Hollandiát és tanulmányozhattam – az egyetemek mellett – annak sok kiemelkedő műalkotását is. Egyetemi tanárságom éveiben elsősorban az erkölcssteológia szolgálatában írtam könyveimet és tanulmányaimat. Az utóbbi években egyre inkább éreztem, hogy filozófiai, irodalmi és képzőművészeti múltam is kötelez. Annak adóját igyekeztem tehát „befizetni”, de úgy, hogy a különböző kulturális alkotások egy célt szolgáljanak: az evangelizációt. Mindig hatással volt rám a megoldatlan kérdések rejtvényje, különösen teológiai vonatkozásban. 1995-től foglalkozom maradék időmben a Torinói Lepel „életre-keltésének” elméleti és gyakorlati kutatásával.

Fülszöveg

A Torinói Lepel és eredetiségének bizonyítási drámája világszerte ismert. Nincs még egy történelmi lelet, melynek hitelessége a tudományos kutatásnak ilyen arányú mozgósítását indította volna el. Legújabb adatok szerint kb. már 150.000 munkaórára tehető az a lankadatlan fáradozás, melyet különböző szakterületek kiváló tudósai eredetiségének bizonyítására áldoztak, többnyire magánszorgalomból, nem is említve a Lepelről szóló könyvek és írások özönét. Secondo Pia ügyvéd fényképfelvétele 1898-ban először fordította pozitívrá a „Lepel Emberének” fotónegatívhoz hasonló testlenyomatát. Ez adott hatalmas lendületet a tudományos kutatásnak. Ennek centenáriuma az 1998-as esztendő, amely egyben a Lepel kiállításának éve is (a legközelebbi 2000-ben lesz). A jelen beszámoló képek kíséretében tesz vallomást a Lepel-Arc és Test „életre-keltésének” egyedülálló, tudományos igényű kísérletéről. Sokan megpróbálták ezt a rejtvényfejtést a keresztény ókortól a múlt század végéig, de korunk technikai lehetőségei nélkül. Mivel a Lepel nagyon sok hívő ember és tudós szemében Jézus Krisztus halotti leple, a technika új lehetőségeit is igénybe kell venni az Arc- és a Test hiteles vonásainak megközelítésénél. Az ilyen magánszorgalmú kutatás a műalkotás képességét és a meditációt sem nélkülözheti.

A keresztény ókortól kezdve kelt visszhangot a hívő emberekben a bibliai mondat: „Arcodat keresem”. A sóvárgó vágynak erre a visszatérő kérdésére próbál korszerű választ adni a szerző, hogy Jézus Krisztus hiteles arcának kutatását evangelizációs szándékkal tovább vigye abban az irányban, mely már így fogalmazható: „Téged kereslek”.